

Jaarverslag

2019

Colofon

Auteurs

Stichting Faunabeheereenheid
Noord-Holland

Postadres

Spaarne 17
2011 CD Haarlem

Telefoon

023-2100223

E-mail

info@fbenoordholland.nl

Internet

<https://fbenoordholland.nl/>

Eindredactie

Faunabeheereenheid Noord-Holland

Fotograven/afbeeldingen

Kaft en titelpagina: Shutterstock

OVER DE FAUNABEHEEREENHEID NOORD-HOLLAND

De Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland (FBE Noord-Holland) is een zelfstandige stichting met als wettelijke taak de bestrijding van schade door en het beheer van in het wild levende dieren te coördineren. De stichting verricht haar werkzaamheden binnen de kaders van het rijks- en provinciaal beleid.

De organisatie en haar activiteiten worden, vanwege het wettelijke karakter, door de Provincie Noord-Holland gefinancierd. De uitvoering van tellingen en het beheer wordt gedragen door de deelnemende organisaties e/o hun vrijwilligers. Beheer wordt mede vormgegeven door de inzet van vele personen uit diverse organisaties d.m.v. participatie en uitbesteding.

Het bestuur van de FBE wordt gevormd door afgevaardigden uit de volgende organisaties: Land- en Tuinbouworganisatie Noord (LTO Noord), Agrarische Collectieven Noord-Holland, Federatie Particulier Grondbezit, Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging, Nederlandse Organisatie voor Jacht en Grondbeheer, de Noord-Hollandse Wildbeheereenheden, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Landschap Noord-Holland, PWN Waterleidingbedrijf Noord-Holland, Waternet en het Goois Natuurreservaat. Het bestuur heeft een onafhankelijk voorzitter.

Meer informatie:

www.fbenoordholland.nl

faunabeheereenheid
NOORD-HOLLAND

INHOUD

VOORWOORD	1
INLEIDING	2
ALGEMEEN	3
Schadebestrijding, populatiebeheer en jacht	3
Wettelijke positie Faunabeheereenheid	3
Wettelijk en beleidsmatig kader	7
De bijdrage van de Faunabeheereenheid aan de provinciale beleidsdoelen	7
ACTIVITEITEN 2019	9
PREVENTIEVE MAATREGELEN	10
FAUNABEHEERPLAN ALGEMENE SOORTEN	11
Ontheffingen, vrijstellingen en opdrachten 2019	11
Vos (besluit 13, besluit 2 & landelijke vrijstelling)	12
Rosse stekelstaart (provinciale opdracht)	13
Knobbelzwaan (besluit 3 & besluit 17)	14
Meerkoet (besluit 9, besluit 11 & provinciale vrijstelling)	15
Smient (besluit 45)	16
Ekster (provinciale vrijstelling)	18
Gaai (provinciale vrijstelling)	19
Spreeuw (provinciale vrijstelling)	20
Zwarte kraai (landelijke vrijstelling)	21
Kauw (landelijke vrijstelling)	22
Konijn (landelijke vrijstelling & jacht)	23
Houtduif (landelijke vrijstelling & jacht)	24
Haas (jacht)	25
Fazant (jacht)	26
Wilde eend (jacht)	27
FAUNABEHEERPLAN GANZEN	28
Ontheffingen, vrijstellingen en opdrachten 2019	28
Grauwe gans (besluit 13, 14, 21, 51, 15, 46, 37 & provinciale vrijstelling)	29
Brandgans (besluit 13, 14, 21, 51 & provinciale vrijstelling)	30
Canadese gans (besluit 13, 14, 21 & landelijke vrijstelling)	31
Verwilderde gedomesticeerde gans (besluit 13, 14, 21, 51, 15, 46, 37 & provinciale vrijstelling)	32
Hybridegans (besluit 13, 14, 21, 51, 15, 46, 37 & provinciale vrijstelling)	33
Kolgans (besluit 5 & provinciale vrijstelling)	34
Nijlgans (opdracht)	35
NATURA 2000	36
FAUNABEHEERPLAN SCHIPHOL	38
Ontheffingen, vrijstellingen en opdrachten 2019	38
FAUNABEHEER DAMHERT	41
Ontheffingen, vrijstellingen en opdrachten 2019	41
Damhert besluit 49 & 50	42
FAUNABEHEER REE	43
Ree - geen ontheffing	43
LITERATUUR	45
APPENDIX	46
Appendix 1: Algemene soorten	46
Appendix 2: Ganzen	47
Appendix 3. Ganzen Schiphol	48

VOORWOORD

Voor u ligt het Jaarverslag 2019 van de Faunabeheereenheid Noord-Holland. Het verslag geeft een beeld van onze werkzaamheden per faunabeheerplan en daarnaast nog een aantal activiteiten en biedt daarmee een overzicht van de stand van zaken van het Noord-Hollandse faunabeheer. Dit jaar waren de belangrijkste resultaten het laten opstellen van een evaluatie t.b.v. een nieuw op te stellen faunabeheerplan damhert en ganzen, het doorrekenen van verschillende beheermodellen voor het beheren van damherten, het starten van het schrijven van nieuwe faunabeheerplan voor het beheren van damherten en ganzen en het leveren van een bijdrage aan nieuw provinciaal beleid ten aanzien van ganzen.

De Faunabeheereenheid blijft zich inzetten op een stevig organisatorisch en maatschappelijk verankerde organisatie en een transparant, zelfbewust en duurzaam faunabeheer in onze provincie. Naast deze taken van de Faunabeheereenheid is er ook bijzonder veel werk verricht in de praktische uitvoering van het faunabeheer. Dit is vooral te danken aan de inzet van een groot aantal enthousiaste en deskundige vrijwilligers. Ik wil langs deze weg mijn dank uitspreken aan alle (voor)jagers, grondgebruikers, terreineigenaren, beheerders, opzichters, bestuurders, en alle andere vrijwilligers die samen met ons tijd en energie hebben besteed om een krachtige impuls te geven aan de kwaliteit van beheer en onderhoud van ons landelijk gebied. Al met al is het nu voorliggende jaarverslag een mooie terugblik van het voorafgaande jaar. Een jaar waarin ik ook nu weer een oproep wil doen aan alle organisaties om constructief mee te werken aan het verwezenlijken van onze gezamenlijke doelstelling: het op zorgvuldige en verantwoorde wijze voorkomen en bestrijden van schade door wilde dieren, zo nodig door middel van populatiebeheer (zomerganzen, damherten & wildsoorten), en het bevorderen van de verkeers- en de vliegveiligheid van Schiphol. Ik wens u veel leesplezier.

Namens het bestuur van de Faunabeheereenheid Noord-Holland,

DRS. JAN PIETER J. LOKKER

Voorzitter Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland

INLEIDING

Het jaarverslag geeft een impressie van de belangrijkste activiteiten van de Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland (FBE Noord-Holland) over het jaar 2019. De FBE Noord-Holland is een samenwerkingsverband van organisaties op het gebied van natuurbeheer, landbouw, particulier grondeigendom en de jacht. Het bestuur van de provincie Noord-Holland heeft de FBE als zodanig erkend. De FBE Noord-Holland is de organisatie om het planmatig beheer van beschermde inheemse diersoorten en de bestrijding van (landbouw-)schade en overlast aangericht door dieren en het beoefenen van de jacht in de provincie Noord-Holland te faciliteren en te coördineren. Organisatie en werkwijze bieden een stevige waarborg voor instandhouding en beheer van populaties. De FBE Noord-Holland zet zich ook in voor het bevorderen van de vliegveiligheid rondom Schiphol en tevens van de verkeersveiligheid.

Jaarlijks rapporteert de FBE Noord-Holland aan het provinciaal bestuur van Noord-Holland welke acties zijn ondernomen op basis van de aan de Faunabeheereenheid verleende ontheffingen en opdrachten, de uitvoering van de vrijstellingen en het beoefenen van de jacht. De rapportageplicht is vastgelegd in Artikel 3.13 van de Wet natuurbescherming (Wnb) en in Artikel 2.4 van de provinciale verordening Faunabeheer. Het voorliggende jaarverslag is hiervan het resultaat.

Het bestuur van de Faunabeheereenheid is ervan overtuigd dat er in Noord-Holland op een juiste en maatschappelijk verantwoorde wijze faunabeheer plaatsvindt. De voorgenomen kernactiviteiten en de hoofdtaken zijn naar tevredenheid uitgevoerd. Een planmatig en gecoördineerd faunabeheer is alleen mogelijk indien de uitvoering hiervan ook praktisch mogelijk gemaakt wordt, zowel in wettelijk als in financieel opzicht.

Met dit verslag over het jaar 2019 heeft het bestuur van de FBE Noord-Holland haar verantwoording over de prestaties en het bereikte resultaat in het jaar 2019 afgelegd. Het jaarverslag is daarmee de inhoudelijke verantwoording van de verrichte werkzaamheden en volgt hierbij de indeling op basis waarvan de Faunabeheereenheid haar activiteiten uitvoert. Dit bevat tevens het cijfermatig overzicht van betrokken diersoorten, populatiegegevens en reductiegegevens.

ALGEMEEN

Schadebestrijding, populatiebeheer en jacht

Schadebestrijding heeft betrekking op het bestrijden van schade door dieren op lokaal niveau: het schadeperceel en de directe omgeving. Met een vrijstelling of een ontheffing wordt het aan de grondgebruiker toegestaan om dieren, nadat deze zijn verjaagd, te doden om schade of dreigende schade aan gewassen van de grondgebruiker te voorkomen. Bij de verlening van de vrijstelling of ontheffing wordt gekeken of de duurzame instandhouding van de desbetreffende populatie niet in gevaar komt door de schadebestrijding.

In sommige gevallen is het voor de effectiviteit van de verjaging nodig dat, als middel ter ondersteuning van verjaagacties, ook dieren kunnen worden gedood. In dat geval spreken we van verjaging met ondersteunend afschot.

(Populatie)beheer heeft betrekking op het beheren van de stand van beschermde soorten veelal op leefgebiedsniveau. Hiervoor is het noodzakelijk dat in het faunabeheerplan aan de hand van gegevens over de draagkracht van het gebied en gegevens over schadedreiging wordt bepaald hoeveel dieren er kunnen leven. Door deze doelstand te vergelijken met de telgegevens van de populatie kan worden bepaald hoeveel dieren er aan de populatie onttrokken moeten worden. Voor het uitvoeren van populatiebeheer dient altijd een ontheffing of vrijstelling te worden verleend door de provincie.

Jacht daarentegen heeft alleen betrekking op vijf wildsoorten. Op basis van de wet en haar uitvoeringsregelingen is aangegeven op welke wildsoorten de jacht is geopend (konijn, haas, wilde eend, houtduif en fazant), wanneer (jachtseizoen) en onder welke voorwaarden de jacht kan plaatsvinden. Kort gezegd is de jacht dus het bemachtigen van wildsoorten gedurende het jachtseizoen. Bij jacht is de jachthouder (vaak een jager die de jacht huurt van de grondeigenaar) verantwoordelijk voor de redelijke wildstand. Dit is de stand waarbij de wildsoort geen of beperkte schade veroorzaakt, zonder dat de duurzame instandhouding van de soort in het gebied in het geding komt. Er kan worden gejaagd zonder ontheffing of vrijstelling van de provincie. De jachthouder is evenwel wettelijk verplicht om bij de uitvoering van de jacht het faunabeheerplan in acht te nemen. Artikel 3.12, lid 1 Wnb geeft aan dat de jacht dient te geschieden in overeenstemming met het faunabeheerplan. Hiermee kan de uitoefening van de jacht door een jachthouder worden afgestemd met uitoefening van de jacht op andere jachtvelden en de schadebestrijding op basis van de landelijke en provinciale vrijstellingen en op basis van provinciale ontheffingen.

De FBE faciliteert en coördineert het duurzaam beheer van populaties van in het wild levende dieren, de bestrijding van schadeveroorzakende dieren door grondgebruikers en de uitoefening van de jacht. De uitvoering hiervan geschiedt overeenkomstig het door haar opgestelde en door Gedeputeerde Staten goedgekeurde faunabeheerplan.

Wettelijke positie Faunabeheereenheid

Wet natuurbescherming

De FBE faciliteert en coördineert het duurzaam beheer van populaties van in het wild levende dieren, de bestrijding van schadeveroorzakende dieren door grondgebruikers en de uitoefening van de jacht. De uitvoering hiervan geschiedt overeenkomstig de faunabeheerplannen. De organisatie als zodanig is opgenomen in art. 3.12 van de Wnb. Uit deze wet volgen de taken van de FBE: o.a. het opstellen van Faunabeheerplannen t.b.v. het duurzaam beheer van populatie van in het wild levende dieren, bestrijding van schadeveroorzakende dieren en de uitoefening van de jacht. In de Provinciale Verordening faunabeheer, provincie Noord-Holland 2016 is dit nader ingevuld.

Verordening faunabeheer

In Artikel 2.1 van de Provinciale Verordening faunabeheer staan de nadere eisen aan de FBE vermeld. M.b.t. de activiteiten staat er: een FBE is verantwoordelijk voor de coördinatie van de uitvoering van de door haar vastgestelde faunabeheerplannen. Een FBE is verantwoordelijk voor de informatievoorziening aan de achterban van alle in haar bestuur vertegenwoordigde organisaties over ten minste de aan de FBE toekomende bevoegdheden, onderscheidenlijk de aan de FBE toegestane handelingen en actuele regelgevende en ecologische ontwikkelingen op het gebied van faunabeheer.

Doel Faunabeheereenheid

De FBE opereert binnen de nationale wetgeving en het door de provincie Noord-Holland gestelde beleidskader. De FBE Noord-Holland hanteert op basis van dit juridische kader, de volgende centrale doelstelling: 'Het maken en vaststellen van faunabeheerplannen voor het planmatig en verantwoord faunabeheer en het stimuleren, faciliteren en coördineren van de planmatige uitvoering ervan.'

De FBE Noord-Holland legt het accent op een gecoördineerde en planmatige uitvoering van het faunabeheer. Een dergelijke wijze draagt bij aan een effectief beheer gericht op het voorkomen dan wel beperken van faunaschade. Dit doet zij door met alle relevante gebiedspartners in gesprek te gaan, samen te werken, te stimuleren en zo nodig te faciliteren. Opgemerkt zij dat de FBE hierin géén resultaatsverplichting kent aangezien de FBE niet over (wettelijke) bevoegdheden beschikt om uitvoerders hierop dwingend te sturen dan wel resultaat af te dwingen. Daarbij zijn grondgebruikers als eerste verantwoordelijk voor de realisatie van het faunabeheer en de bestrijding van schade op hun eigen gronden of het nalaten daarvan. Wel moet worden geconstateerd dat door de deskundige en faciliterende rol die de FBE vervult de samenwerking tussen gebiedspartijen op het gebied van faunabeheer sterk is toegenomen.

Rol en positie Faunabeheereenheid

De FBE, opgericht op 24 februari 2002, is een zelfstandige (netwerk-)organisatie waarbinnen (deels) tegengestelde belangen kunnen spelen. De toegevoegde waarde van de FBE zit er dan ook in deze belangen af te wegen om vervolgens tot een compromis te komen. Hiermee wordt ook het maatschappelijk draagvlak beoogd.

In het bestuur hebben zitting:

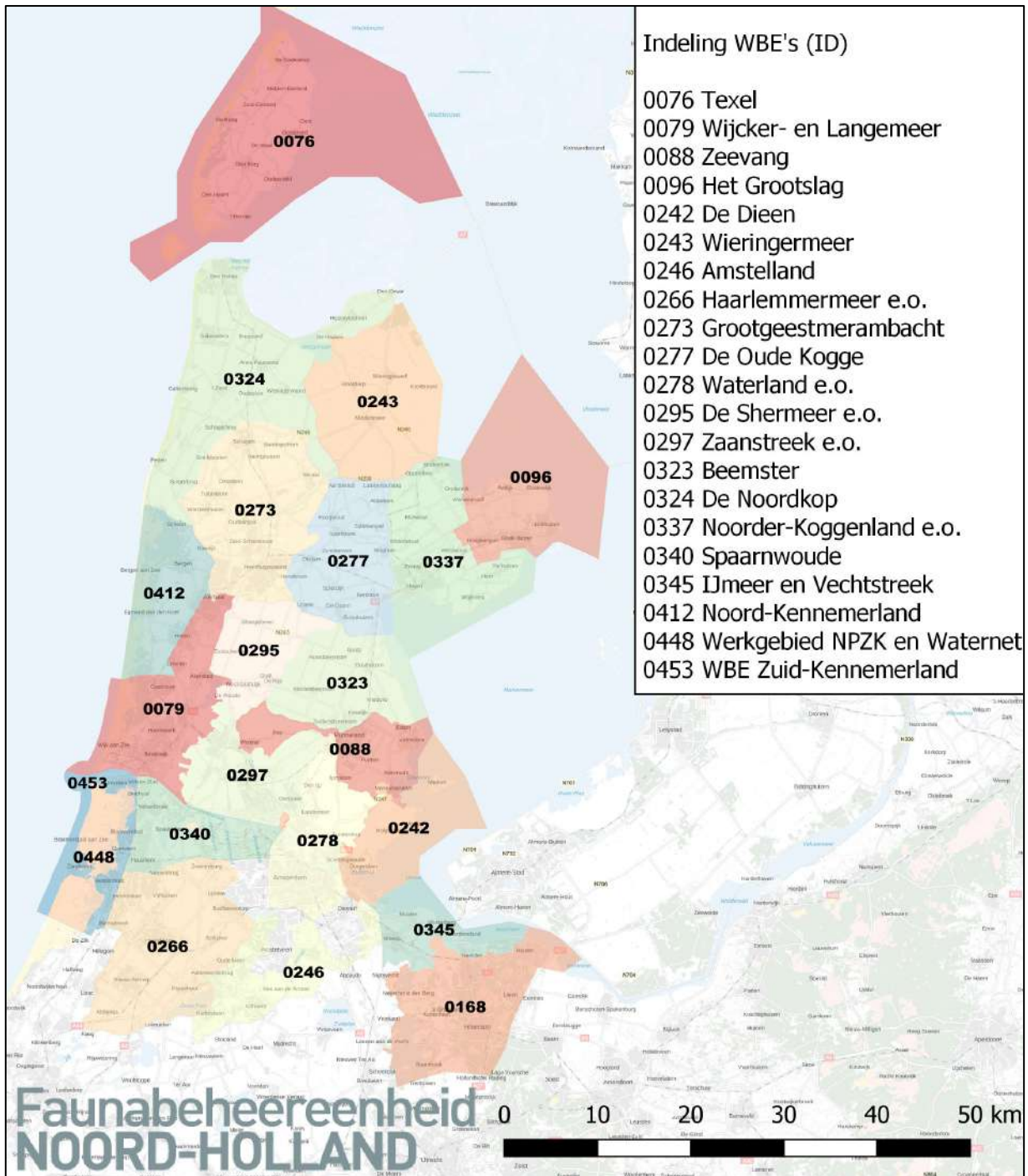
- Agrariërs
- Particuliere grondeigenaren;
- Verenigingen van jagers;
- Minimaal twee maatschappelijke organisaties die het doel behartigen van een duurzaam beheer van populaties van in het wild levende dieren, werkzaam binnen het werkgebied van de betreffende Faunabeheereenheid.

Het bestuur zag er in het verslagjaar als volgt uit:

- De heer drs. J.P.J. Lokker (onafhankelijk voorzitter)
- De heer A. (Albert) Hooijer (penningmeester), geleding agrariërs, LTO
- Mevrouw P. (Patty) Laan (secretaris), algemeen lid
- De heer S.F. (Samuel) Griessen, geleding particuliere grondeigenaren, FPG
- De heer W.T. (Pim) de Nobel, geleding particuliere grondeigenaren, TBO's
- De Heer J.D. (Dick) Piëst, geleding verenigingen van jagers (m.i.v. sept 2018), WBE's, KNJV en NOJG
- De heer K.W. (Klaas Wim) Jonker, geleding maatschappelijke organisatie, ANV's
- Mevrouw S. (Riena) Tienkamp, geleding maatschappelijke organisatie, Staatsbosbeheer

Wildbeheereenheden

De uitvoering van het faunabeheer vindt in Noord-Holland plaats via een 21-tal actieve Wildbeheereenheden (WBE's) (Figuur 1). Hierin zijn jachthouders en overige belanghebbende verenigd. De rol van de WBE's begint bij de WBE-secretarissen. De FBE machtigt de afgegeven ontheffingen door naar de WBE-secretaris die deze verder verspreidt aan de WBE leden. Daarnaast vervullen de WBE's een rol in de uitvoering van de tellingen en de hieruit gerapporteerde teldata.

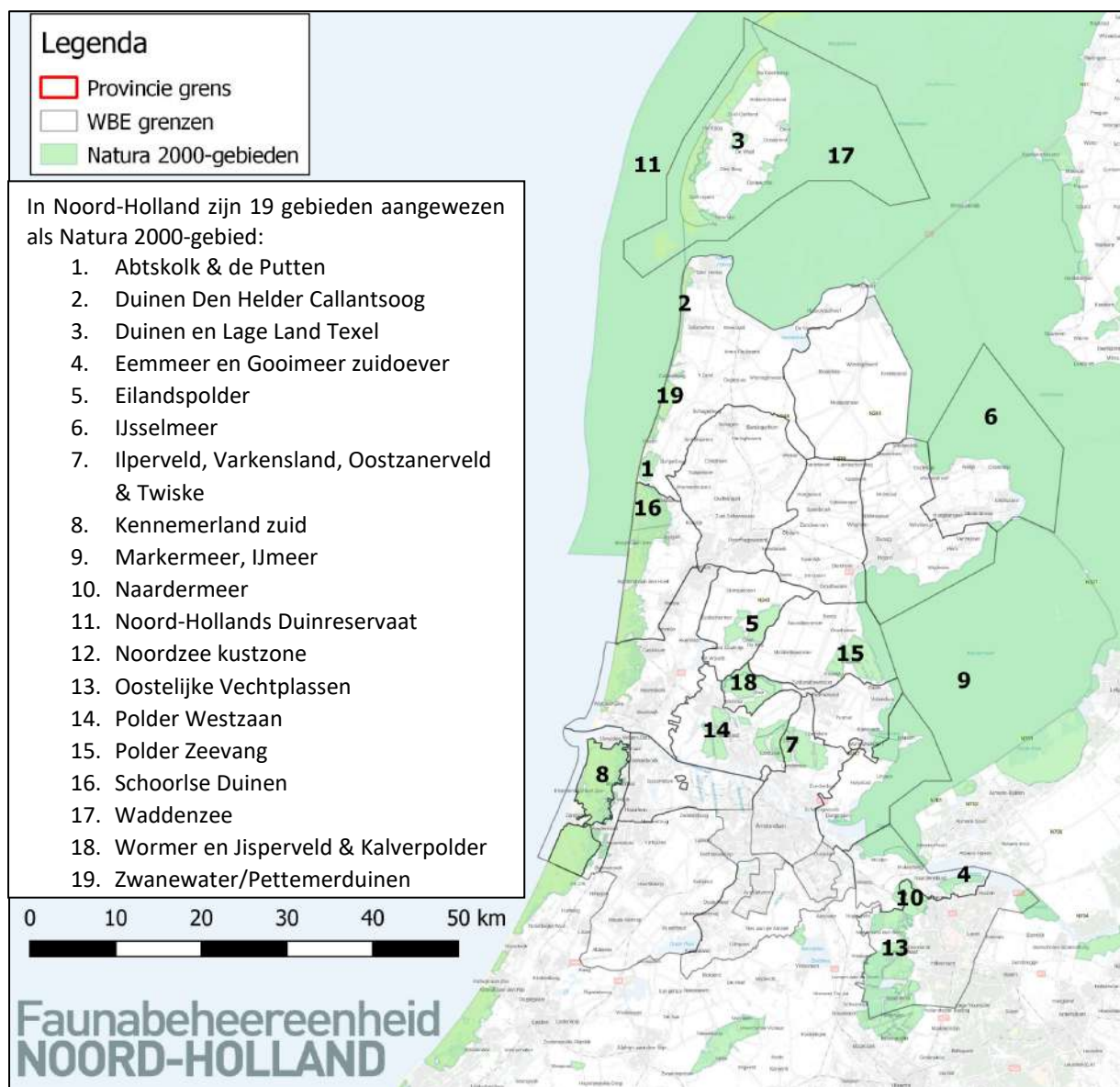

Figuur 1: De wildbeheereenheden van Noord-Holland (2019).

Natura 2000

Natura 2000 is een netwerk van beschermde natuurgebieden in de Europese Unie. Deze gebieden zijn aangewezen omdat ze van internationaal belang zijn, bijvoorbeeld als overwinteringsplaats voor vogels. In Nederland zijn er 162 Natura 2000-gebieden. Daarvan liggen er 19 (gedeeltelijk) in de provincie Noord-Holland (Figuur 2). Provincies zijn verantwoordelijk om binnen Natura 2000-gebieden de aangewezen leefgebieden en habitats te behouden of te ontwikkelen naar een duurzame gunstige staat van instandhouding. De huidige staat van instandhouding van veel Natura 2000 habitattypen en -soorten is nu vaak nog ongunstig. Dit maakt de taak voor de Provincie een stevige opgave.

De Wnb bepaalt dat voor alle Natura 2000-gebieden, binnen 3 jaar nadat het gebied definitief is aangewezen, een beheerplan moet worden vastgesteld door alle partijen die als bevoegd gezag een rol spelen. In het beheerplan staat onder andere onder welke voorwaarden activiteiten zoals faunabeheer in en rond het gebied vergunningsvrij mogen worden uitgevoerd en het maakt ook duidelijk welke activiteiten vergunningsplicht zijn. Uitgangspunt is dat beschermde natuurwaarde geen schadelijke effecten mogen ondervinden, die een significant negatieve invloed hebben op de gunstige staat van instandhouding.

Figuur 2: Natura 2000-gebieden provincie Noord-Holland.

Wettelijk en beleidsmatig kader

Het wettelijk en beleidsmatig kader is vastgelegd in:

- Wet natuurbescherming en Provinciale beleidsregels en verordeningen
- Beleidsregel natuurbescherming Noord-Holland Besluit 103 (2016)
- Beleidsregel tegemoetkoming schade Noord-Holland Besluit 101 (2016)
- Verordening faunabeheer Noord-Holland Besluit 134 (2016)
- Verordening faunabeheer Noord-Holland Besluit 141 (2017)
- Verordening tegemoetkoming schade 108 (2016)
- Diverse besluiten m.b.t. verschillende diersoorten

De bijdrage van de Faunabeheereenheid aan de provinciale beleidsdoelen

De provincie heeft de wettelijke taak om (planten en) dieren te beschermen. Dit is onder meer in de Wet natuurbescherming vastgelegd. Op provinciaal niveau is beleid vastgesteld en weergegeven in de provinciale verordening met dito beleidsregels. Het is in principe verboden om dieren te doden. Onder bepaalde omstandigheden en indien er bepaalde maatschappelijke belangen in het geding zijn kan hiervan worden afgeweken. In dat geval is er sprake van faunabeheer en komen de activiteiten van de FBE in beeld.

De provinciale beleidsdoelen omvatten (samengevat):

- In algemene zin streeft de provincie naar een goede balans tussen de instandhouding van soorten en intrinsieke waarde van het dier versus het voorkomen en bestrijden van (dreigende) schade m.b.t. de wettelijke belangen.
- Een efficiënt en goed functionerend faunabeheersysteem, inclusief draagvlak en begrip hiervoor in de samenleving en een helder en goed uitvoerbaar uitvoeringsbeleid.
- Terugdringen van belangrijke en/of te verwachten schade, het voorkomen van ernstige schade aan gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom o.a. door het besluiten tot afgifte van ontheffingen.
- Verbetering van het belang van de veiligheid van het vliegverkeer en verbetering van de verkeersveiligheid op de weg en het spoor.
- Voorkomen en/of terugdringen van negatieve invloeden aan het belang van de bescherming van wilde flora of fauna en de instandhouding van natuurlijke habitats.
- Zoveel mogelijk veiligstellen van het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid.
- Het beperken tot de maximale draagkracht van een gebied of vanwege schade door de omvang van de populatie van dieren te beperken.
- Het voorkomen en bestrijden van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren.
- Het voorkomen van genetische vermenging van ganzensoorten. Daarbij is het doel een minimale stand na te streven van verwilderde gedomesticeerde ganzen en hybriden.

De activiteiten zoals beschreven in dit jaarverslag zijn erop gericht een bijdrage te leveren aan de realisatie van de provinciale beleidsdoelen m.b.t. het faunabeheer in Noord-Holland. Specifiek daar waar het gaat om duurzaam beheer van populaties van in het wild levende dieren, de bestrijding van schadeveroorzakende dieren door grondgebruikers en de uitoefening van de jacht.

Rol provincie Noord-Holland

De provincie Noord-Holland ziet erop toe dat het beheer van flora en fauna in Noord-Holland op een adequate wijze plaatsvindt. Het faunabeheer zelf is geen bevoegdheid van de provincie, de grondgebruikers zijn namelijk zelf verantwoordelijk voor de uitvoering van beheer en schadebestrijding. Grondgebruikers, zoals boeren en terreinbeherende organisaties, kunnen hiervoor bij de provincie een ontheffing aanvragen, individueel of gezamenlijk via de FBE. In de Wet natuurbescherming en de Provinciale Verordening staan de toetsingscriteria voor het verlenen van deze ontheffingen. De provincie toetst de aanvragen aan deze wet en het provinciaal beleid en houdt toezicht op de uitvoering. De provincie is tevens verantwoordelijk voor de beoordeling en het goedkeuren van Faunabeheerplannen. Op basis van een Faunabeheerplan kan een FBE bij de provincie vrijstellingen of ontheffingen onderbouwen en aanvragen. De provincie verleent de FBE subsidie om het faunabeheer binnen haar provincie planmatig en gestructureerd uit te voeren.

ACTIVITEITEN 2019

Dossier algemene soorten

Het Faunabeheerplan Algemene Soorten is in 2017 door Gedeputeerde Staten van Noord-Holland vastgesteld en heeft een looptijd tot en met 2023. In 2019 lag de focus daarom met name op de uitvoering: het faciliteren van de uitvoering, het monitoren van de uitvoering en het leveren van data ten behoeve van rapportages.

Dossier ganzen

Het Faunabeheerplan ganzen loopt af in 2020. In 2019 is daarom gestart met de voorbereiding van een nieuw faunabeheerplan. Een evaluatie is opgesteld en er is gestart met het opstellen van het Faunabeheerplan Gans. Dit faunabeheerplan heeft een langere doorlooptijd dan gebruikelijk. Oorzaak hiervan is het door de coalitie van de Gedeputeerde Staten van Noord-Holland aangekondigde coalitieakkoord waarin ander beleid is aangekondigd ten aanzien van de te vergoeden schade aan gewassen. Naar aanleiding hiervan is in samenwerking met de provincie Noord-Holland gestart met het gesprek voor de realisatie van nieuw beleid voor het beheer van ganzen. 2019 was ook het eerste jaar dat de FBE Noord-Holland de Zomertelrapportage Gans opstelde.

Dossier ganzen Schiphol

Het Faunabeheerplan Ganzen Schiphol is in 2018 door Gedeputeerde Staten van Noord-Holland vastgesteld en heeft een looptijd tot en met 2024. In 2019 lag de focus daarom met name op de uitvoering: het faciliteren van de uitvoering, het monitoren van de uitvoering en het maken en leveren van data ten behoeve van rapportages. Tevens liep er nog één juridische procedure bij de Raad van State en heeft in september weer een uitvoerdersoverleg Schiphol plaatsgevonden.

Dossier damhert

Het Faunabeheerplan Damhert loopt af in 2020. In 2019 is daarom gestart met de voorbereiding van een nieuw faunabeheerplan. Een evaluatie is opgesteld en de onderzoeken naar verschillende beheersscenario's is uitgevoerd. Daarnaast lag de focus natuurlijk ook op de uitvoering van het nog geldende beheerplan: het faciliteren van de uitvoering, het monitoren van de uitvoering en het maken en leveren van data ten behoeve van rapportages.

Databeheer, monitoring, rapportage

Jaarlijks worden de rapportages gemaakt in het kader van de voorjaarsstelling, de damherten- en reeëntelling, zomerganzentelling en het jaarverslag. De data wordt tevens gebruikt ter onderbouwing van de faunabeheerplannen.

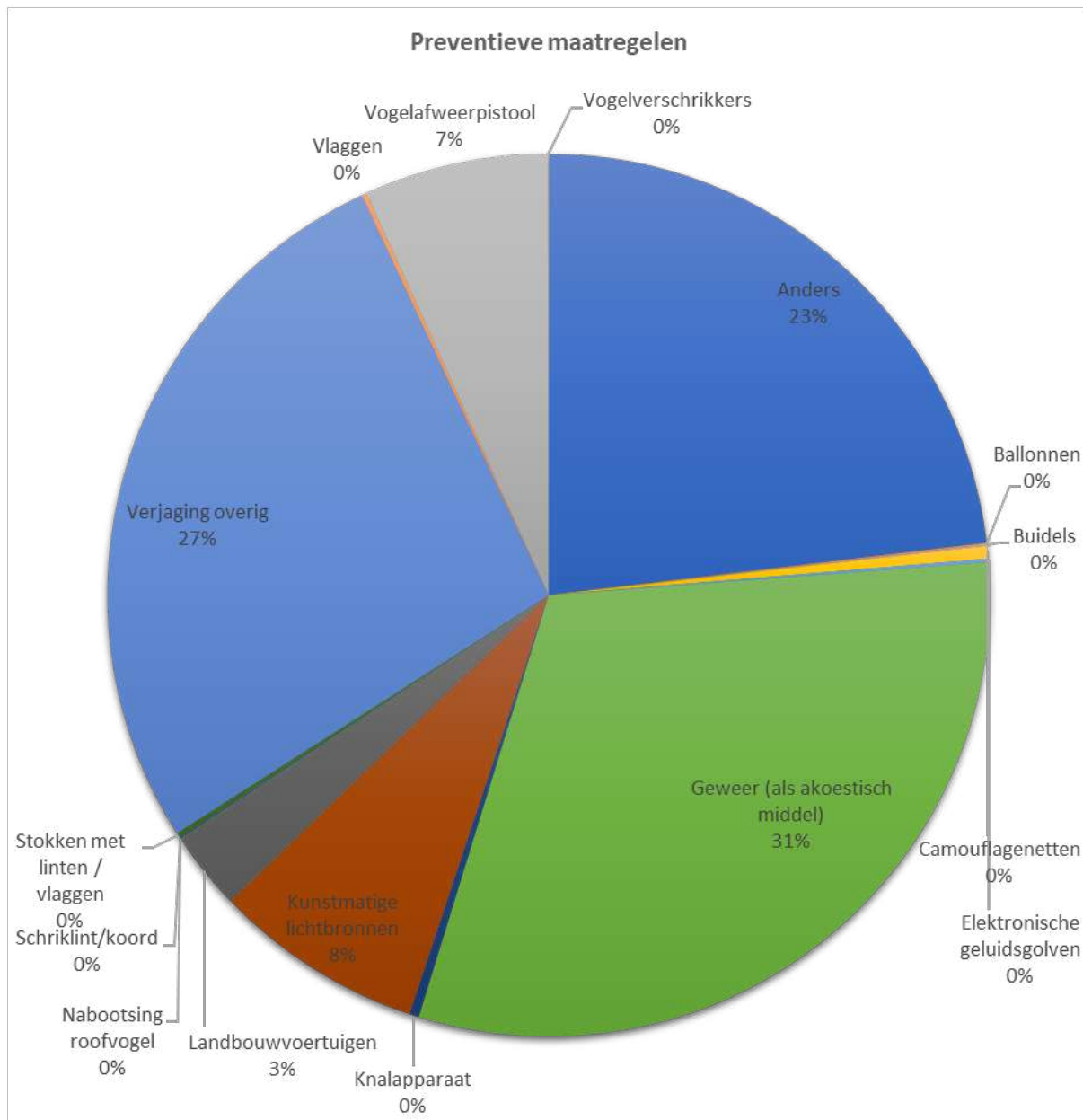
Bestuur en organisatie

Het bestuur is zeven maal bij elkaar gekomen en zij heeft op 1 juli een nieuwe directeur aangesteld. De huisvesting is verbeterd en voldoet daarmee weer aan de ARBO eisen. Tevens is er geïnvesteerd in Cloud oplossingen zodat er plaats en tijd onafhankelijk gewerkt kan worden.

Verder zijn de diverse verplichte jaarstukken opgeleverd (jaarverslag, jaarrekening, activiteitenverslag, begroting en activiteitenplan) en is in samenwerking met de provincie Noord-Holland gewerkt aan het verbeteren van de begroting en het activiteitenplan ten behoeve van 2020.

PREVENTIEVE MAATREGELEN

In het Fauna Registratie Systeem (FRS) zijn in totaal veertien verschillende preventieve maatregelen geregistreerd, waarbij actief wilde dieren zijn verjaagd, of verjagingsobjecten waaronder linten, poppen, vlaggetjes etc. zijn geplaatst (Figuur 3). Het registreren van preventieve maatregelen is niet verplicht. De data geregistreerd in FRS geeft dan ook de minimale inspanning van agrariërs en uitvoerders weer. Registraties onder het kopje anders of verjaging anders bevatten registraties waarbij de specifieke handeling tekstueel is toegelicht. Deze handelingen bestaan bijvoorbeeld uit lasers, sirenes, aanwezigheid voertuig in het veld, honden en aanwezigheid mensen. Vaak is dit ook een combinatie hiervan.

Figuur 3: Geregistreeerde preventieve maatregelen in FRS.

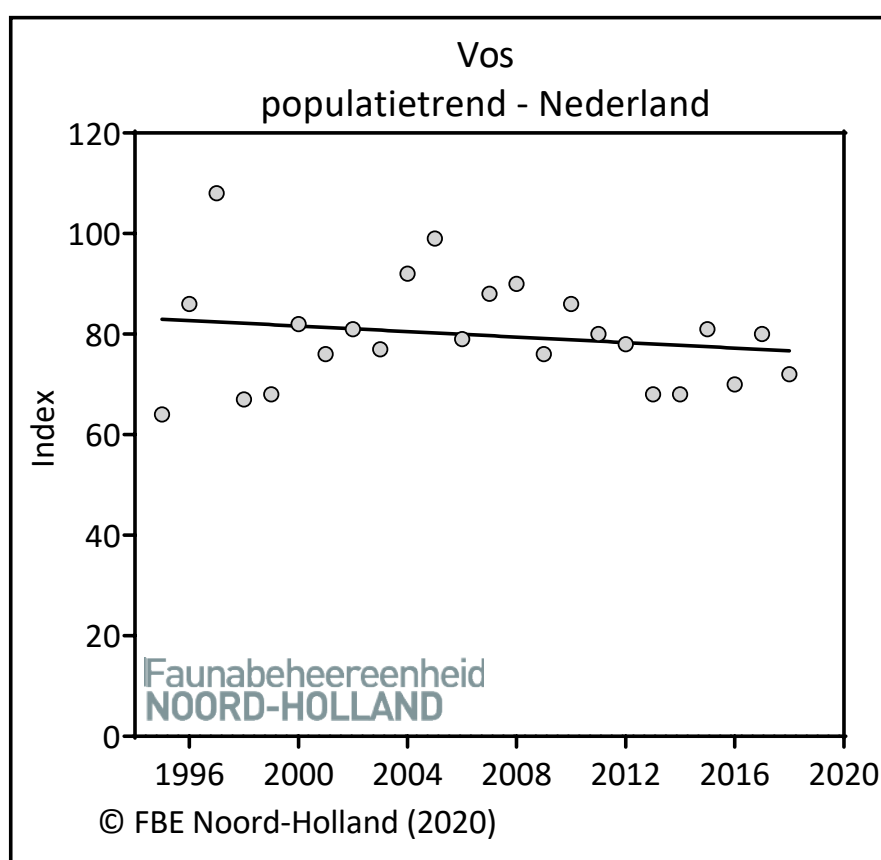
FAUNABEHEERPLAN ALGEMENE SOORTEN

Ontheffingen, vrijstellingen en opdrachten 2019

Naam	Nummer	Diersoort	Periode	Werkgebied
Besluit 13	349248/349248	vos	1 februari t/m 31 mei	0079, 0088, 0096, 0110, 0168, 0242, 0243, 0246, 0260, 0263, 0266, 0273, 0277, 0278, 0295, 0297, 0323, 0324, 0337, 0340, 0345, 0357, 0412, 0322, 0168, 0448
Besluit 2	RUD16.194686	vos	1 februari t/m 31 mei	0324
Provinciale opdracht	1053566/1097101	rosse stekelstaart	1 januari t/m 31 december	FBE Noord-Holland
Provinciale vrijstelling	836711/836731	meerkoet, brandgans, ekster, gaai, grauwe gans, knobbelzwaan, kolgans, spreeuw, wilde eend	1 januari t/m 15 november	FBE Noord-Holland
Besluit 17	349243/349865	knobbelzwaan	1 januari t/m 15 april	0079, 0088, 0096, 0110, 0168, 0242, 0243, 0246, 0260, 0263, 0266, 0273, 0277, 0278, 0295, 0297, 0323, 0324, 0337, 0340, 0345, 0357, 0412, 0322, 0168
Besluit 3	748654/780881	knobbelzwaan	1 januari t/m 15 april	0079, 0088, 0096, 0110, 0168, 0242, 0243, 0246, 0260, 0263, 0266, 0273, 0277, 0278, 0295, 0297, 0323, 0324, 0337, 0340, 0345, 0357, 0412, 0322, 0168
Besluit 11	349242/349242	meerkoet	1 januari t/m 15 april	FBE Noord-Holland
Besluit 9	786058/795863	Meerkoet	1 januari t/m 15 april	FBE Noord-Holland
Besluit 45	692674/719565	smient	1 januari t/m 31 maart	FBE Noord-Holland

Vos (besluit 13, besluit 2 & landelijke vrijstelling)

Overzicht van het beheer van vos in 2019	
	2019
Besluit 13*	160
Besluit 2 aanvulling Balgzand*	0
* periode 1 februari t/m 31 mei 2019	
Landelijk vrijgesteld**	461
** periode 1 januari t/m 31 december	
Totaal gedood ¹	621

Figuur 4: Index Vossenpopulatie Nederland (CBS, PBL, RIVM, WUR (2019). Zoogdieren, 1995-2018 (indicator 1571, versie 05, 24 november 2019). Stabiele populatie.

Samenvattend

De populatietrend opgesteld door Centraal Bureau voor de Statistiek in samenwerking met Planbureau voor de Leefomgeving, Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu en Wageningen University and Research Centre laat zien dat de vossenpopulatie in de laatste 10 jaar stabiel is in Nederland (Figuur 4). Dit wijkt niet af met de daar op voorafgaande periode. De vos is sinds de start van de tellingen in 1990 al stabiel in Nederland. Er zijn geen aanwijzingen dat dit de komende jaren gaat veranderen.

¹ Zie Appendix 1 voor cijfers per WBE

Rosse stekelstaart (provinciale opdracht)

Overzicht van beheer rosse stekelstaart in 2019

2019

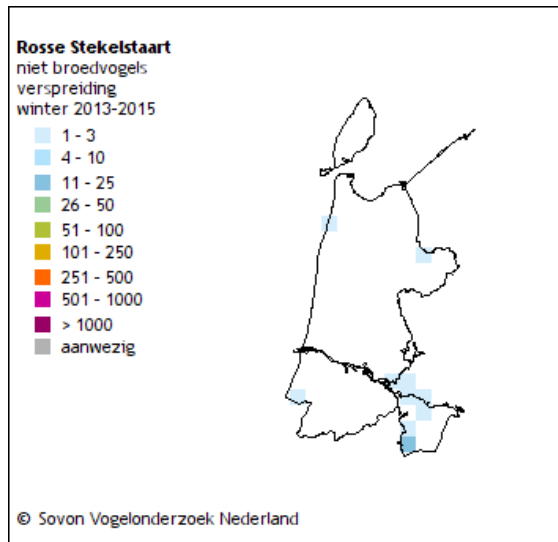
Provinciale opdracht *

1

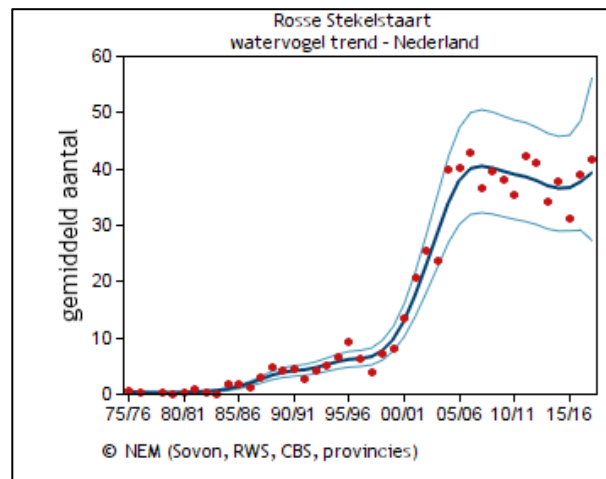
* periode 1 januari t/m 31 december

Totaal gedood²

1

Figuur 5: Gemiddeld aantal rosse stekelstaarten als watervogel, per 5x5 km-hok, periode 2013-2015. Gebaseerd op losse waarnemingen uit het Bijzondere Soorten Project (BSP) (Bron: Vogelatlas).

Figuur 6: Aantalsontwikkeling van de rosse stekelstaart als watervogel in Nederland, periode 1975-2017 gebaseerd op het Meetnet Watervogels (seizoen juli t/m juni). Referentiejaar 1980 = 100% (Bron: Sovon).

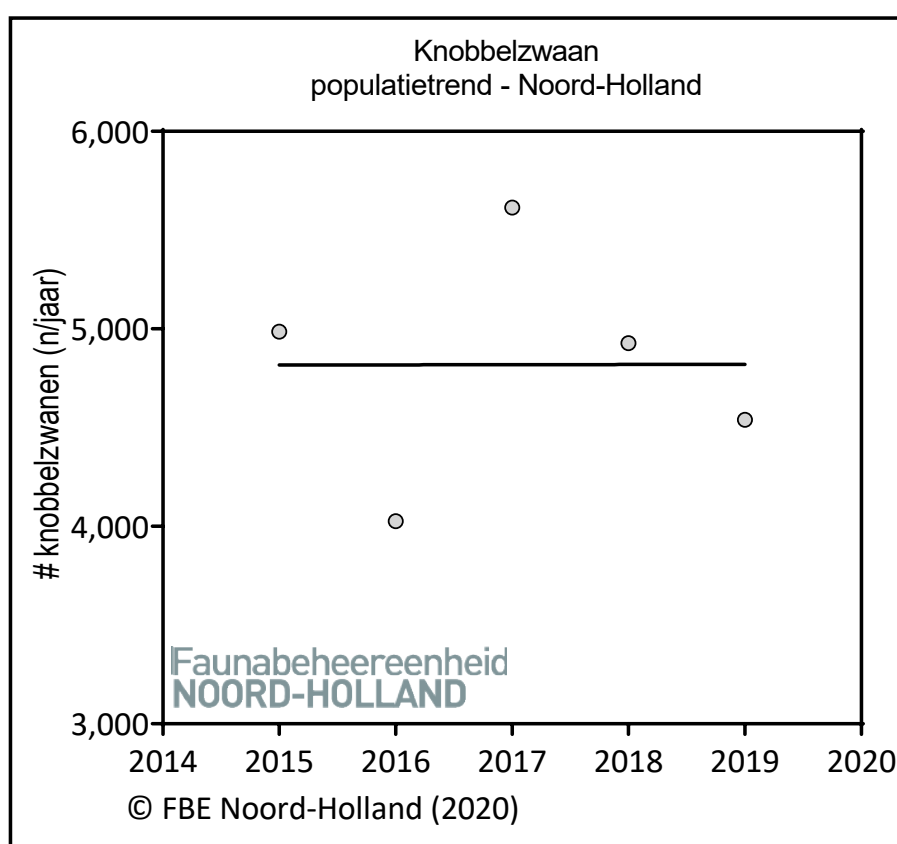
Samenvattend

Met name op de Loenderveense Plas zijn meerdere waarnemingen van rosse stekelstaarten gedaan (bron: NDFF) (Figuur 5). Zo zijn daar in februari 2019, 42 waarnemingen geregistreerd. Het aantal rosse stekelstaarten in Nederland is sinds 2000 sterk toegenomen. Sinds 2006 is de groei afgevlakt (Figuur 6). De rosse stekelstaart is door bastaardering een bedreiging voor de zeldzame en bedreigde witkopeend. Gevreesd wordt dat rosse stekelstaarten vanuit Nederland naar Spanje trekken (NVWA, 2019). Dit zou kunnen gebeuren tijdens de trek wanneer het hier koud wordt en de rosse stekelstaarten zich mengen met witkopeenden in het warmere Spanje. Vanuit het belang van de witkopeend is het Verenigd Koninkrijk bezig met het eradiceren van de rosse stekelstaart. Nederland is hier in volgend.

² Gedood in WBE de Oude Kogge

Knobbelzwaan (besluit 3 & besluit 17)

Overzicht van beheer knobbelzwaan in 2019	
	2019
Voorjaarsstelling	4.540
Besluit 17 incl. 3 *	15
* periode 1 januari t/m 15 april	
Provinciaal vrijgesteld**	1.357
** periode 1 januari t/m 15 november	
Totaal gedood³	1.372

Figuur 7: Aantalsontwikkeling van het aantal getelde knobbelzwanen in Noord-Holland (bron: jaarverslagen 2015-2018 en FRS). Stabiele populatie.

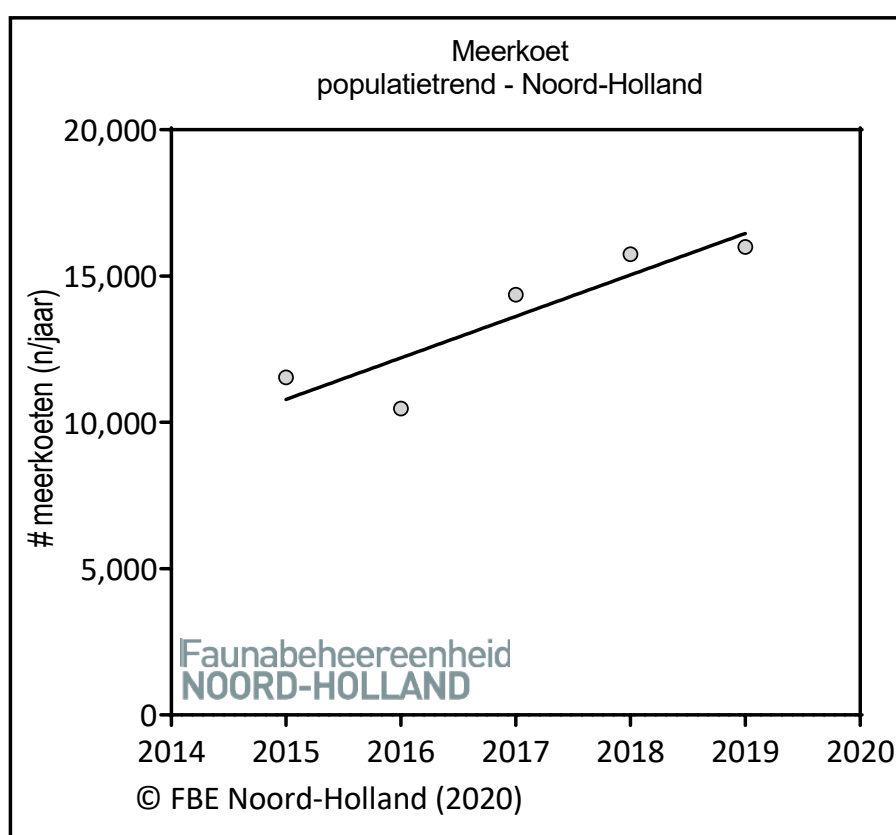
Samenvattend

De broedvogel trend van Sovon toont aan dat de knobbelzwanenpopulatie in de provincie Noord-Holland in de afgelopen 12 jaar significant afneemt. Dit wordt niet waargenomen bij de wintervogeltrend van Sovon, deze laat namelijk een stabiele populatie zien (broed- en watervogel trend Sovon geg. verwerkt t/m 1-09-2019). De voorjaarsstelling van de FBE Noord-Holland heeft een grote variatie, desondanks geeft deze in lijn met de wintervogeltelling van Sovon een stabiele populatie weer (Figuur 7). De initiële groei die mede werd veroorzaakt door losgelaten vogels uit onder andere 'zwanendriften' wordt op regionale niveau afgeremd door faunabeheer (Sovon, aantalsontwikkeling knobbelzwaan opgevraagd 31-1-2019).

³ Zie Appendix 1 voor cijfers per WBE

Meerkoet (besluit 9, besluit 11 & provinciale vrijstelling)

Overzicht van beheer meerkoet in 2019	
	2019
Voorjaargestelling	15.993
Besluit 11 incl. 9	0
* 1 januari t/m 15 april 2019	
Provinciale vrijstelling **	1.334
** periode 1 januari t/m 31 mei	
Totaal gedood⁴	1.334

Figuur 8: Aantalsontwikkeling van het aantal getelde meerkoeten in Noord-Holland (bron: jaarverslagen 2015-2018 en FRS). Toenemende populatie.

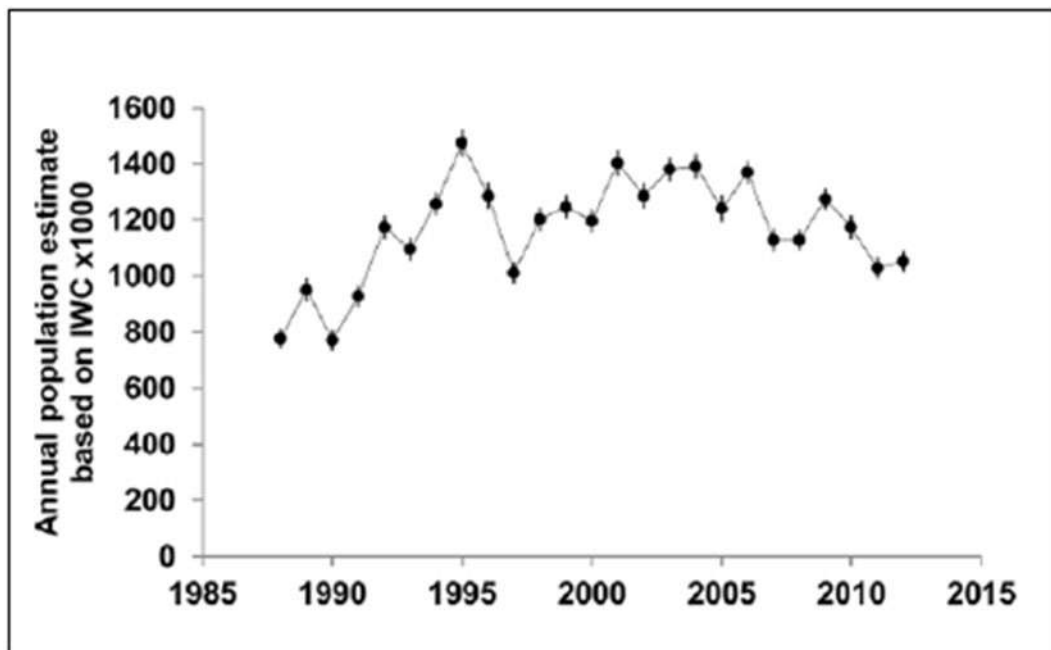
Samenvattend

De broedvogel trend van Sovon toont aan dat de meerkoetpopulatie in de provincie Noord-Holland in de afgelopen 12 jaar geen significante aantalsverandering heeft ondergaan. De wintervogeltrend van Sovon laat in de laatste 12 seizoenen een significant toename zien in Noord-Holland (broed- en wintervogeltrend Sovon geg. verwerkt t/m 1-09-2019). Dit is in lijn met de voorjaargestelling van de FBE Noord-Holland (P=0.0386) (Figuur 8). Met name de toename van het aantal meerkoeten in de winterperiode vormt een risico voor schade aan graslanden en graan.

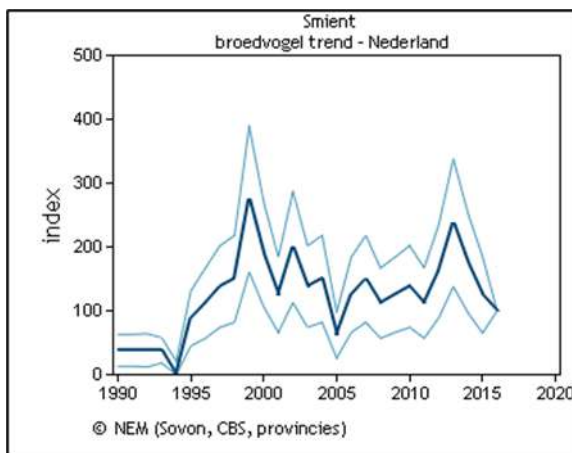
⁴ Zie Appendix 1 voor cijfers per WBE

Smient (besluit 45)

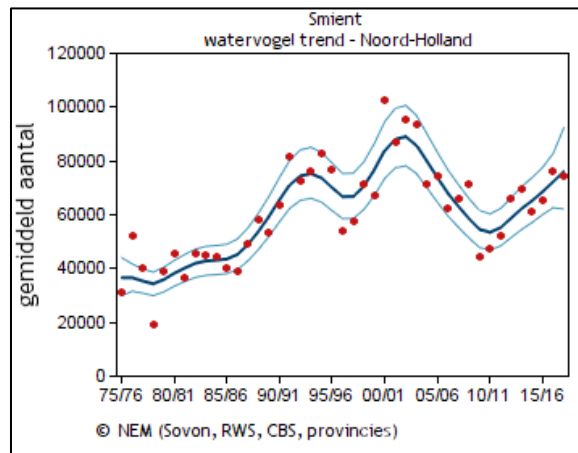
Overzicht van beheer smient in 2019	
	2019
Besluit 45*	0
* periode 1 januari t/m 1 april 2019	
Totaal gedood	0

Figuur 9: Populatie trend van de smient in de Oost-Atlantische trekroute, periode 1987-2012 (Bron: Fox et al., 2016). Gebaseerd op de data van Wetlands International.

Figuur 10: Geïndexeerde trend van de smient als broedvogel in Nederland, periode 1990-2018 (Bron: Sovon). Referentiejaar 2015 = 100%.

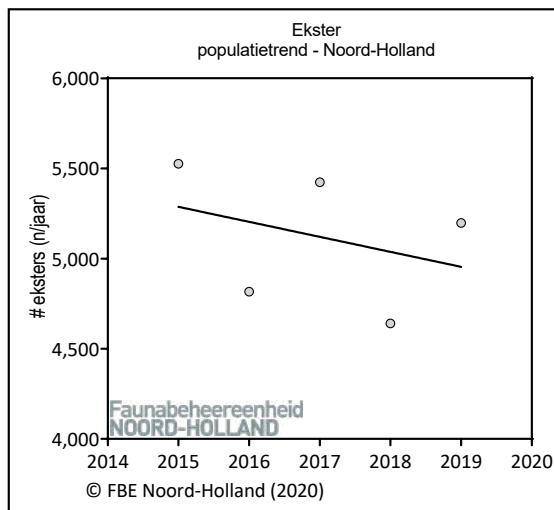
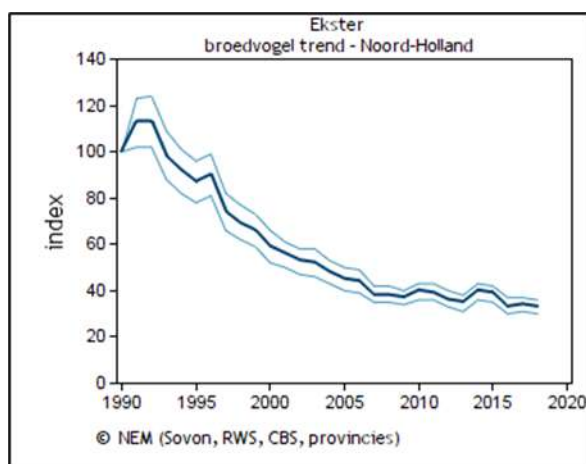
Figuur 11: Aantalsontwikkeling van de smient als watervogel in Noord-Holland, periode 1975-2018 (Bron: Sovon). Gebaseerd op meetnet watervogels van juli t/m juni (seizoensgemiddelde getelde aantal).

Samenvattend

In Nederland is de smient in de winterperiode een algemene en talrijk veel voorkomende eend. De broedvogeltellingen van het Netwerk Ecologische Monitoring (NEM) laten sinds de jaren 90 een landelijke toename zien tot omstreeks 2000, gevolgd door een afname en een stabilisatie sinds de jaren 2004/05 (Figuur 10). De watervogeltellingen van het NEM laten sinds 1975 op provinciaal niveau een significante toename van het aantal waargenomen smienten zien, gevolgd door een stabilisatie in de afgelopen 10 jaar (Figuur 11).

Ekster (provinciale vrijstelling)

Overzicht van beheer ekster in 2019	
	2019
Voorjaarsstelling	5.198
Provinciale vrijstelling **	237
** periode 1 januari t/m 15 november	
Totaal gedood⁵	237

Figuur 12: Geïndexeerde trend van de ekster als broedvogel in Noord-Holland, periode 1990-2018 (Bron: Sovon). Referentiejaar 1990 = 100%.

Figuur 13: Aantalsontwikkeling van het aantal getelde eksters in Noord-Holland (bron: jaarverslagen 2015-2018 en FRS). Geen trend aantoonbaar.

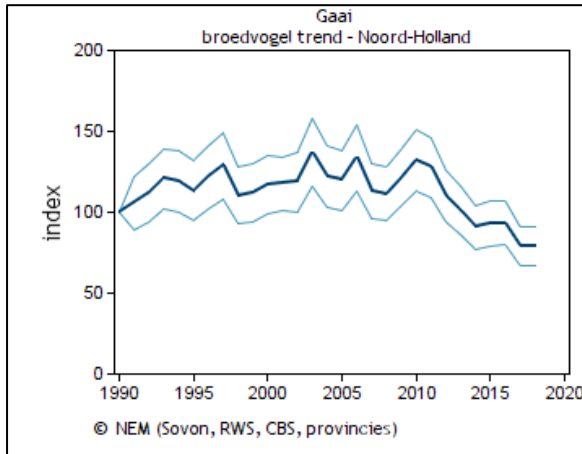
Samenvattend

De broedvogel trend van Sovon toont aan dat de eksterpopulatie in de provincie Noord-Holland in de afgelopen 12 jaar significant afneemt (Figuur 12). Dit geldt ook voor niet-broedvogel trend van Sovon ook deze laat in de laatste 12 seizoenen een significant afname zien in Noord-Holland (Figuur 13) (broedvogel en niet-broedvogel trend Sovon geg. verwerkt t/m 1-09-2019). De voorjaarsstelling van de FBE Noord-Holland laat geen significante toe- of afname zien, dit wordt veroorzaakt door de grote variatie in de teldata, er is geen trend aantoonbaar. De continuerende afname van eksters komt met name door veranderende landbouwpraktijken, de concurrentie voor nestgelegenheden met de zwarte kraai en de toenemende predatie van het groeiend aantal haviken. De toekomst van de ekster wordt, ondanks de provinciale afname, als gunstig gezien, dit mede doordat de ekster in stedelijk gebied juist een toename laat zien (Sovon, 2018).

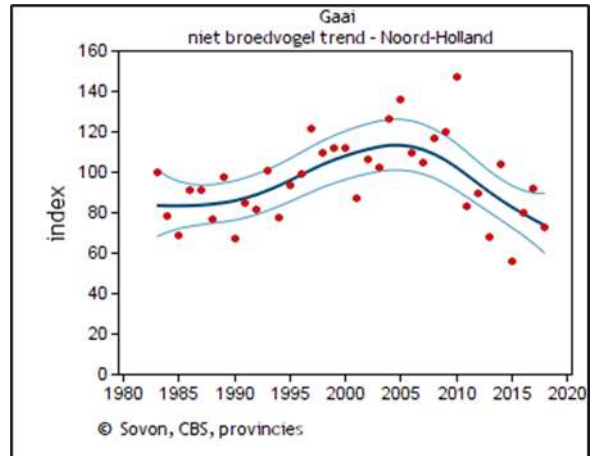
⁵ Zie Appendix 1 voor cijfers per WBE

Gaai (provinciale vrijstelling)

Overzicht van beheer gaai in 2019	
	2019
Provinciale vrijstelling *	25
* periode 1 januari t/m 15 november	
Totaal gedood⁶	25

Figuur 14: Geïndexeerde trend van de gaai als broedvogel in Noord-Holland, periode 1990-2018 (Bron: Sovon). Referentiejaar 1990 = 100%.

Figuur 15: Geïndexeerde trend van de gaai als niet broedvogel in de provincie Utrecht, periode 1983-2016. Gebaseerd op het Punt Transect Tellingen project (PTT) in december. Referentiejaar 1983 = 100% (Bron: Sovon).

Samenvattend

De broedvogel trend van Sovon toont aan dat de gaaienpopulatie in de provincie Noord-Holland in de afgelopen 12 jaar significant afneemt (Figuur 14). Dit geldt ook voor niet-broedvogel trend van Sovon ook deze laat in de laatste 12 seizoenen een significant afname zien in Noord-Holland (Figuur 15) (broedvogel en niet-broedvogel trend Sovon geg. verwerkt t/m 1-09-2019).

⁶ 4 gedood in WBE Het Grootslag en 21 gedood in WBE Noorder-Koggenland e.o.

Spreeuw (provinciale vrijstelling)

Overzicht van beheer spreeuw in 2019

2019

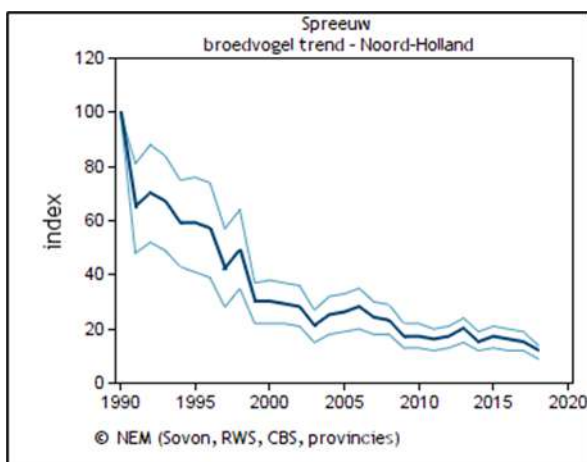
Provinciale vrijstelling *

5

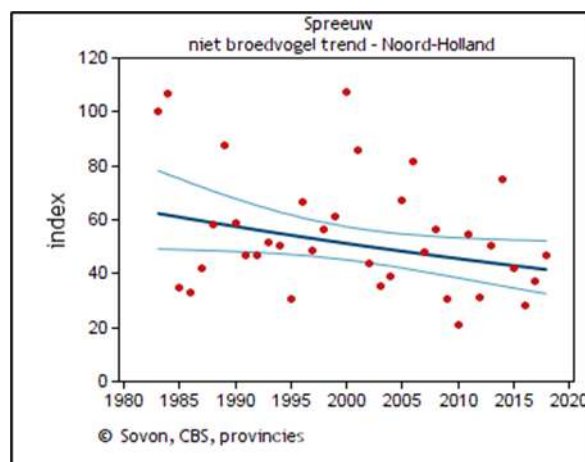
* periode 1 januari t/m 15 november

Totaal gedood⁷

5

Figuur 16: Geïndexeerde trend van de spreeuw als broedvogel in de provincie Noord-Holland, periode 1990-2018. Gebaseerd op broedvogeltellingen. Referentiejaar 1990 = 100% (Bron: Sovon).

Figuur 17: Geïndexeerde trend van de spreeuw als niet broedvogel in de provincie Utrecht, periode 1983-2018. Gebaseerd op het Punt Transect Tellingen project (PTT) in december. Referentiejaar 1983 = 100% (Bron: Sovon).

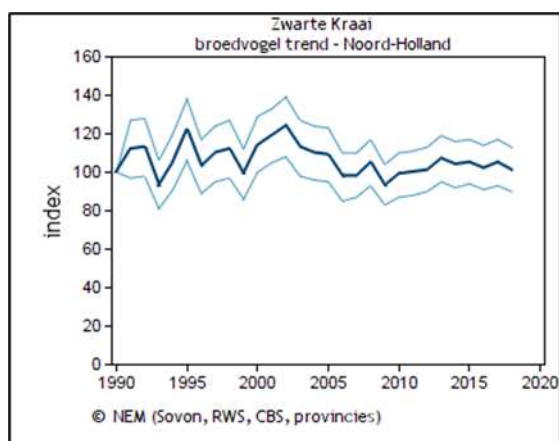
Samenvattend

De broedvogel trend van Sovon toont aan dat de spreeuwenpopulatie in de provincie Noord-Holland in de afgelopen 12 jaar significant afneemt (Figuur 16). Dit is in contrast tot de niet-broedvogel trend van Sovon, deze laat in de laatste 12 seizoenen een stabilisatie zien in Noord-Holland (Figuur 17) (broedvogel en niet-broedvogel trend Sovon geg. verwerkt t/m 1-09-2019). Oorzaak van deze afname wordt toegeschreven aan een verslechterde overleving van jonge spreeuwen, mogelijk als gevolg van een afnemend aanbod aan geschikt foerageerhabitat en een toename in predatiedruk (Versluijs et al., 2016).

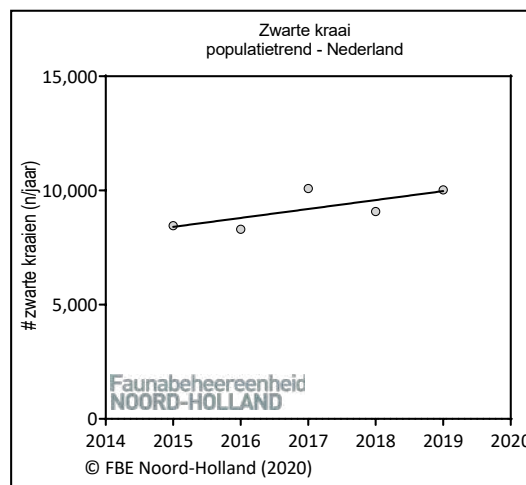
⁷ Allen gedood in WBE de Schermeer en omstreken

Zwarte kraai (landelijke vrijstelling)

Overzicht van beheer zwarte kraai in 2019	
	2019
Voorjaarstelling	10.027
Landelijke vrijstelling *	6.062
* periode 01 januari t/m 31 december	
Totaal gedood⁸	6.062

Figuur 18: Geïndexeerde trend van de zwarte kraai als broedvogel in Noord-Holland, periode 1990-2018 (Bron: Sovon). Referentiejaar 1990 = 100%.

Figuur 19: Aantalsontwikkeling van het aantal getelde Zwarte kraaien in Noord-Holland (bron: jaarverslagen 2015-2018 en FRS). Stabiele populatie.

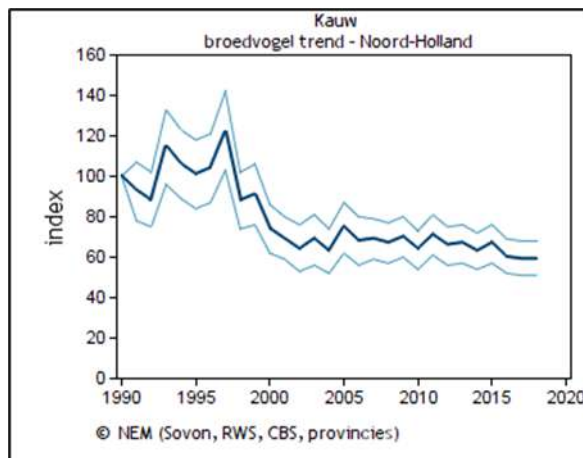
Samenvattend

De broedvogel trend van Sovon toont aan dat de zwarte kraaienpopulatie in de provincie Noord-Holland in de afgelopen 12 jaar stabiel is (Figuur 18). Dit geldt ook voor niet-broedvogel trend van Sovon, ook deze geeft in de laatste 12 seizoenen een stabiele populatie weer (Figuur 19) (broedvogel en niet-broedvogel trend Sovon geg. verwerkt t/m 1-09-2019). Dit wijkt niet af met de daar op voorafgaande periode. De zwarte kraai is sinds de start van de tellingen in 1990 al stabiel in Noord-Holland. Dit wordt bevestigd in de voorjaarstelling ook deze geeft een stabiele populatie trend weer.

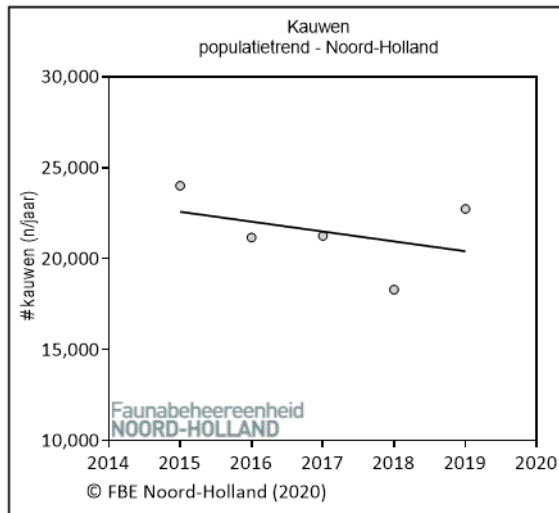
⁸ Zie Appendix 1 voor cijfers per WBE

Kauw (landelijke vrijstelling)

Overzicht van beheer kauw in 2019	
	2019
Voorjaarstelling	22.730
Landelijke vrijstelling *	14.124
* periode 01 januari t/m 31 december	
Totaal gedood⁹	14.124

Figuur 20: Geïndexeerde trend van de kauw als broedvogel in Noord-Holland, periode 1990-2018 (Bron: Sovon). Referentiejaar 1990 = 100%.

Figuur 21: Aantalsontwikkeling van het aantal getelde kauwen in Noord-Holland (bron: jaarverslagen 2015-2018 en FRS). Stabiele populatie.

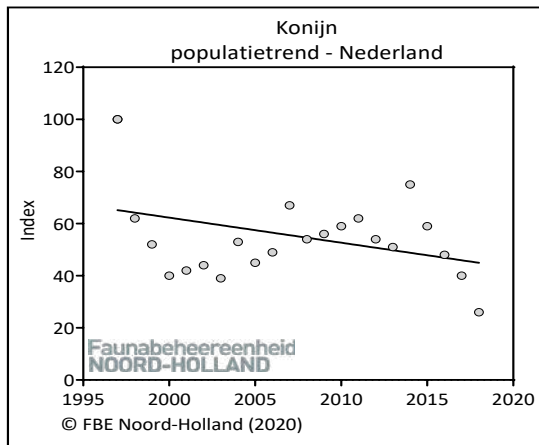
Samenvattend

De broedvogel trend van Sovon toont aan dat de kauwenpopulatie in de provincie Noord-Holland in de afgelopen 12 jaar significant afneemt (Figuur 20). Dit geldt niet voor niet-broedvogel trend van Sovon, deze geeft in de laatste 12 seizoenen namelijk een stabiele populatie weer (Figuur 21) (broedvogel en niet-broedvogel trend Sovon geg. verwerkt t/m 1-09-2019). Het is aannemelijk dat de kauwenpopulatie in Nederland sinds 1975 redelijk stabiel is. Dit wordt bevestigd door de voorjaarstelling, deze bevestigd de landelijke trend en geeft een stabiele populatie trend weer.

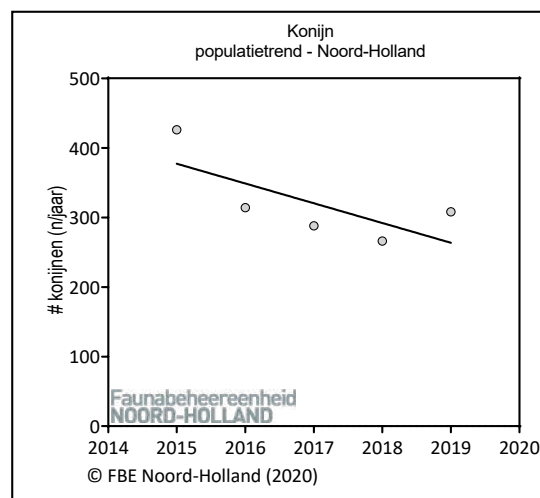
⁹ Zie Appendix 1 voor cijfers per WBE

Konijn (landelijke vrijstelling & jacht)

Overzicht van jacht en beheer konijn in 2019	
	2019
Voorjaargestelling	308
Landelijke vrijstelling*	274
* periode 1 januari t/m 31 december	
Jacht **	72
** periode 15 augustus t/m 31 januari	
Totaal gedood¹⁰	364

Figuur 22: Index konijnenpopulatie Nederland (CBS, PBL, RIVM, WUR (2019). Zoogdieren, 1997-2018 (indicator 1571, versie 05, 24 november 2019). Matig afnemende populatie.

Figuur 23: Aantalsontwikkeling van het aantal getelde konijnen in Noord-Holland (bron: jaarverslagen 2015-2018 en FRS). Stabiele populatie.

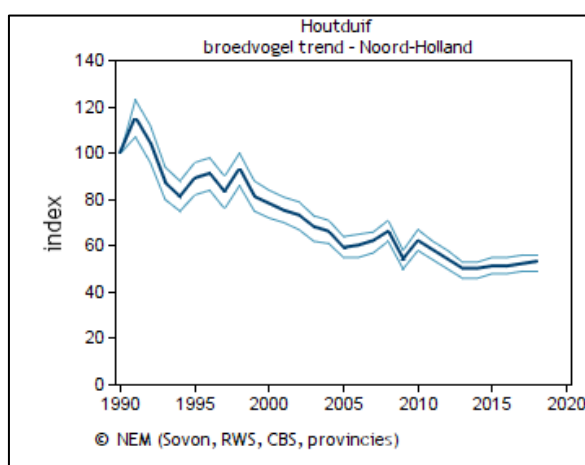
Samenvattend

De populatietrend opgesteld door Centraal Bureau voor de Statistiek in samenwerking met Planbureau voor de Leefomgeving, Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu en Wageningen University and Research Centre laat zien dat de konijnenpopulatie matig afneemt sinds 1997 (Figuur 22), deze trend is constant en ook zichtbaar in de afgelopen 10 jaar. In de Provincie Noord-Holland is er vooraalsnog geen sprake van een significante afname van de populatie konijnen ($P=0.1660$) (Figuur 23).

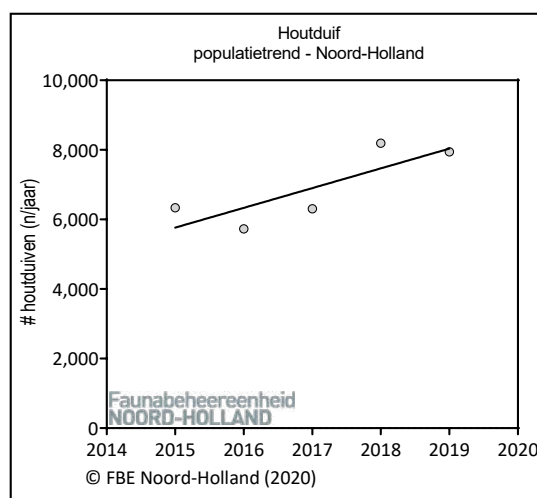
¹⁰ Zie Appendix 1 voor cijfers per WBE

Houtduif (landelijke vrijstelling & jacht)

Overzicht van jacht en beheer houtduif in 2019	
	2019
Voorjaarstelling	7.941
Landelijke vrijstelling*	17.657
* periode 1 januari t/m 31 december	
Jacht **	998
** periode 15 oktober t/m 31 januari	
Totaal gedood¹¹	18.665

Figuur 24: Geïndexeerde trend van de houtduif als broedvogel in de provincie Noord-Holland, periode 1990-2018. Gebaseerd op broedvogeltellingen. Referentiejaar 1990 = 100% (Bron: Sovon).

Figuur 25: Aantalsontwikkeling van het aantal getelde houtduiven in Noord-Holland (bron: jaarverslagen 2015-2018 en FRS). Toenemende populatie trend.

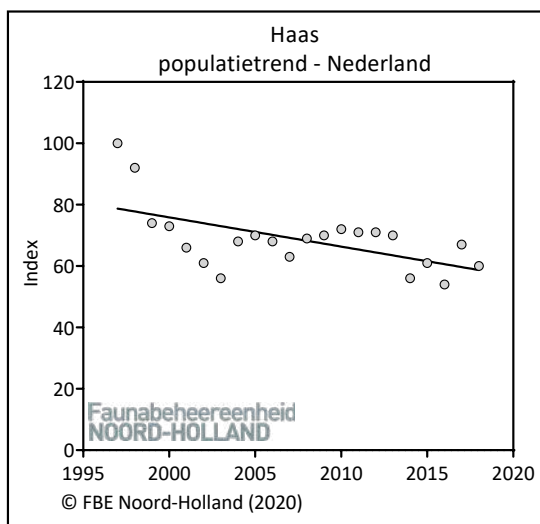
Samenvattend

De broedvogel trend van Sovon toont aan dat de houtduivenpopulatie in de provincie Noord-Holland in de afgelopen 12 jaar significant afneemt (Figuur 24). Dit geldt ook voor niet-broedvogel trend van Sovon, ook deze laat in de laatste 12 seizoenen een significant afname zien in Noord-Holland (broedvogel en niet-broedvogel trend Sovon geg. verwerkt t/m 1-09-2019). De voorjaarstellingen zijn in contrast met de Sovon tellingen en laten, hoewel niet significant, sinds 2015 juist een toenemende trend zien (P: 0.0896) (Figuur 25).

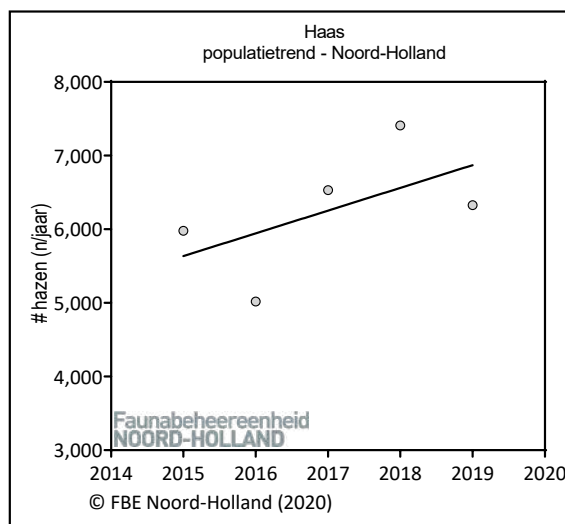
¹¹ Zie Appendix 1 voor cijfers per WBE

Haas (jacht)

Overzicht van jacht haas in 2019	
	2019
Voorjaarsstelling	6.327
Jacht *	10.824
* periode 15 oktober t/m 31 december	
Totaal gedood¹²	10.824

Figuur 26: Index hazenpopulatie Nederland (CBS, PBL, RIVM, WUR (2019). Zoogdieren, 1997-2018 (indicator 1571, versie 05, 24 november 2019)). Matig afnemende populatie.

Figuur 27: Aantalsontwikkeling van het aantal getelde hazen in Noord-Holland (bron: jaarverslagen 2015-2018 en FRS). Geen trend aantoonbaar.

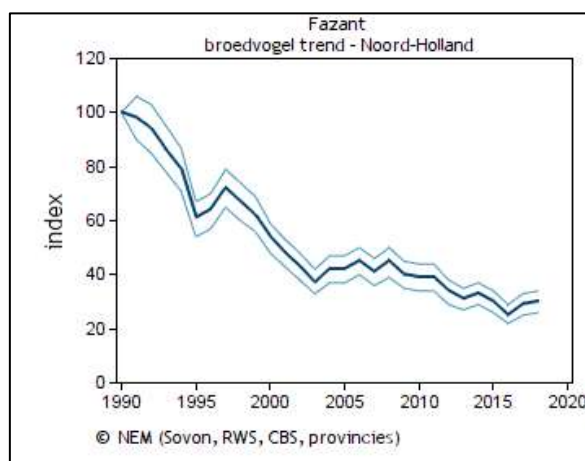
Samenvattend

De populatietrend opgesteld door Centraal Bureau voor de Statistiek in samenwerking met Planbureau voor de Leefomgeving, Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu en Wageningen University and Research Centre laat zien dat de hazenpopulatie matig afneemt sinds 1997 (Figuur 26), deze trend is constant en ook zichtbaar in de afgelopen 10 jaar. De voorjaarsstelling van de FBE Noord-Holland geeft door de grote variatie geen duidelijke toe- of afname weer, er is geen trend aantoonbaar (Figuur 27).

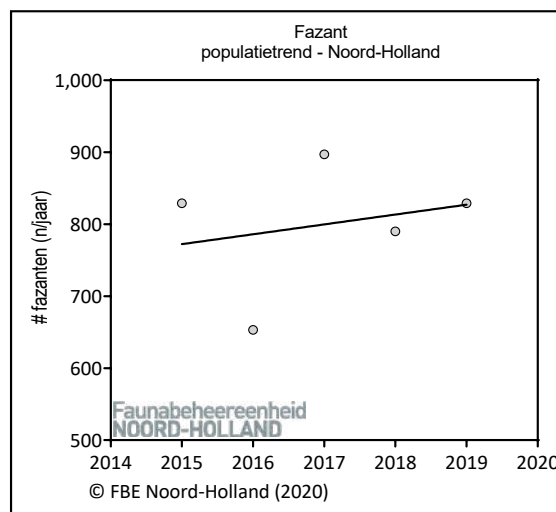
¹² Zie Appendix 1 voor cijfers per WBE

Fazant (jacht)

Overzicht van jacht fazant in 2019	
	2019
Voorjaarstelling	829
Jacht *	647
* periode 15 oktober t/m 31 december	
Totaal gedood¹³	647

Figuur 28: Geïndexeerde trend van de fazant als broedvogel in de provincie Noord-Holland, periode 1990-2018. Gebaseerd op broedvogeltellingen. Referentiejaar 1990 = 100% (Bron: Sovon).

Figuur 29: Aantalsontwikkeling van het aantal getelde fazanten in Noord-Holland (bron: jaarverslagen 2015-2018 en FRS). Geen trend aantoonbaar.

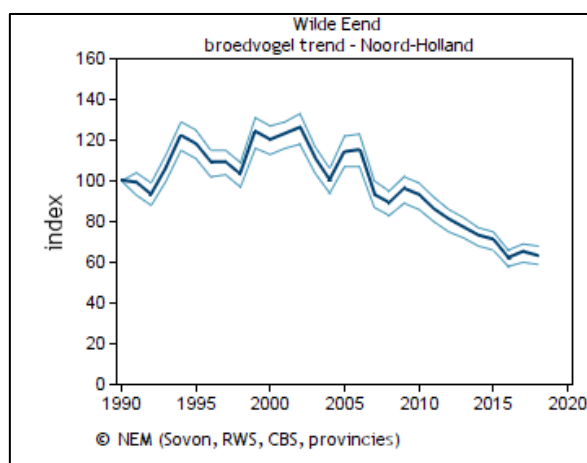
Samenvattend

Het aantal fazanten neemt sinds de start van de tellingen in 1975 significant af (Figuur 28). Dit gebeurt zowel op landelijk als provinciaal niveau (broedvogel en niet-broedvogel trend Sovon geg. verwerkt t/m 1-09-2019). De voorjaarstelling van de FBE Noord-Holland geeft door de grote variatie geen duidelijke toe- of afname weer, er is geen trend aantoonbaar (Figuur 29).

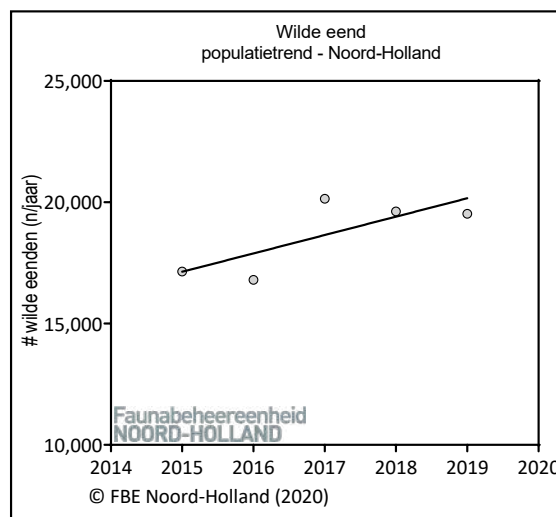
¹³ Zie Appendix 1 voor cijfers per WBE

Wilde eend (jacht)

Overzicht van jacht wilde eend in 2019	
	2019
Voorjaarstelling	19.526
Jacht *	13.772
* periode 15 oktober t/m 31 december	
Totaal gedood¹⁴	13.772

Figuur 30: Geïndexeerde trend van de wilde eend als broedvogel in de provincie Noord-Holland, periode 1990-2018. Gebaseerd op broedvogeltellingen. Referentiejaar 1990 = 100%.

Figuur 31: Aantalsontwikkeling van het aantal getelde wilde eenden in Noord-Holland (bron: jaarverslagen 2015-2018 en FRS). Stabiele populatie.

Samenvattend

Het aantal wilde eenden neemt sinds de start van de telling in 1990 significant af (Figuur 30). Dit gebeurt zowel op landelijk als provinciaal niveau (broedvogel en niet-broedvogel trend Sovon geg. verwerkt t/m 1-09-2019). Dit is in contrast met de voorjaarstelling, deze geeft namelijk een stabiele populatie trend weer (Figuur 31).

¹⁴ Zie Appendix 1 voor cijfers per WBE

FAUNABEHEERPLAN GANZEN

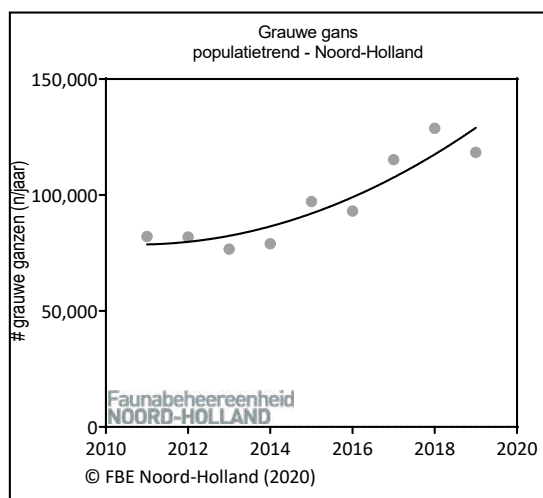
Ontheffingen, vrijstellingen en opdrachten 2019

Naam	Nummer	Diersoort	Periode	Werkgebied
Besluit 13	577935/596335	grauwe gans, brandgans, Canadese gans, verwilderde gedomesticeerde gans en hybride gans	1 maart t/m 31 oktober	FBE Noord-Holland
Besluit 14	RUD.17.212021	grauwe gans, brandgans, Canadese gans, verwilderde gedomesticeerde gans en hybride gans	1 mei t/m 31 juli	FBE Noord-Holland
Besluit 21	612917/616742	grauwe gans, brandgans, Canadese gans, verwilderde gedomesticeerde gans en hybride gans	1 mei t/m 31 juli	FBE Noord-Holland
Besluit 15	808719/817968	grauwe gans, verwilderde gedomesticeerde gans en hybride gans	1 maart t/m 31 oktober	Eendenkooi de Hin
Besluit 46	706000/732535	grauwe gans, verwilderde gedomesticeerde gans en hybride gans	1 maart t/m 31 oktober	Eendenkooi Westergeest
Besluit 37	RUD.17.220055	grauwe gans, verwilderde gedomesticeerde gans en hybride gans	1 maart t/m 31 oktober	Eendenkooi Naardermeer
Besluit 51	738611/755747	grauwe gans, brandgans, Canadese gans, verwilderde gedomesticeerde gans en hybride gans	1 februari t/m 31 maart	FBE Noord-Holland
Besluit 5	RUD16.193852	kolgans	1 maart t/m 31 maart & 1 oktober t/m 31 oktober	0110, 0260, 0278, 0312, 0337, 0096, 0345, 0246, 0263, 0324, 0323, 0295, 0079, 0242, 0297, 0277, 0357, 0076, 0168, 0088
Provinciale vrijstelling	836711/836731	grauwe gans, kolgans, brandgans, knobbelzwaan, verwilderde gedomesticeerde gans en hybride gans	1 januari t/m 15 november	FBE Noord-Holland
Provinciale opdracht	1151887/1151928	nijlgans	1 januari t/m 31 december	FBE Noord-Holland
Landelijke vrijstelling		Canadese gans	1 januari t/m 31 december	FBE Noord-Holland

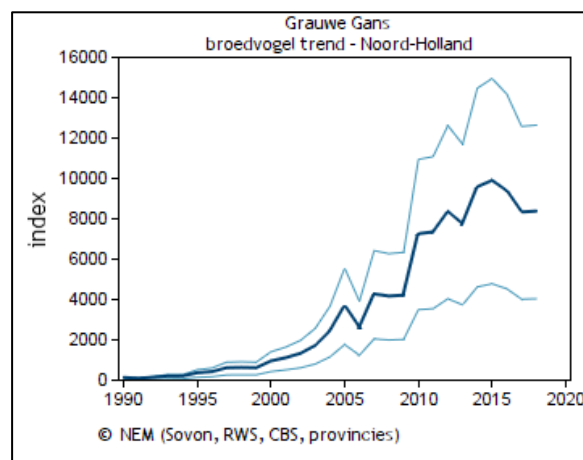
* Trendanalyses zijn gedaan op basis van de complete ruwe data van de zomertelling, er heeft geen bewerking plaatsgevonden.

Grauwe gans (besluit 13, 14, 21, 51, 15, 46, 37 & provinciale vrijstelling)

Overzicht van beheer grauwe gans in 2019		
	2019	
Zomertelling	118.420	
	# eieren	# afschot
Besluit 13 incl. besluit 15, 46 & 37*	161	42.221
* periode 1 maart t/m 31 oktober		
Besluit 14 incl. besluit 15, 46 & 37**	-	0
** periode 1 mei t/m 31 juli		
Besluit 21**	-	3.999
*** periode 1 januari t/m 15 november		
Provinciale vrijstelling***	32.053	3.898
**** periode 1 februari t/m 31 maart		
Besluit 51****	222	2.264
**** periode 1 februari t/m 31 maart		
Totaal gedood¹⁵	32.463	52.382

Figuur 32: Geïndexeerde trend van de grauwe gans als broedvogel in de provincie Noord-Holland, periode 1990-2018. Gebaseerd op broedvogeltellingen. Referentiejaar 1990 = 100%.

Figuur 33: Geïndexeerde trend van de grauwe gans als broedvogel in de provincie Noord-Holland, periode 1990-2018. Gebaseerd op broedvogeltellingen. Referentiejaar 1990 = 100%.

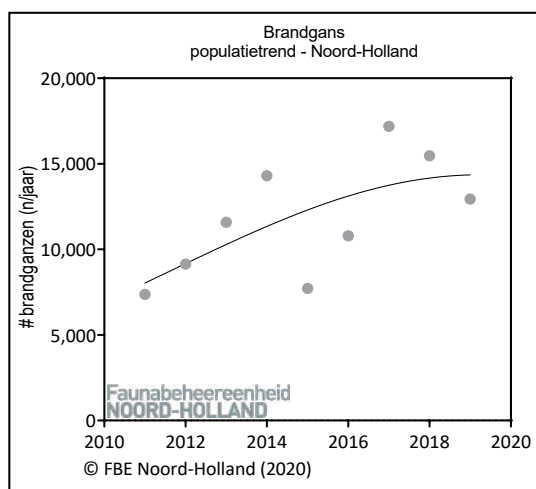
Samenvattend

De zomertellingen van de FBE Noord-Holland laten een toenemende populatietrend zien (Figuur 32) (Polynomiaal regressie analyse; P: 0.001, R²: 0.85). Dit is in lijn met zowel de provinciale als landelijke broedvogel trend van Sovon, deze laat ook een toenemende trend zien (Figuur 33) (broedvogel en niet-broedvogel trend Sovon geg. verwerkt t/m 01-09-2019).

¹⁵ Zie Appendix 2 voor cijfers per WBE

Brandgans (besluit 13, 14, 21, 51 & provinciale vrijstelling)

Overzicht van beheer brandgans in 2019		
	2019	
Zomertelling	12.940	
Besluit 13*	# eieren 0	# afschot 4.119
* periode 1 maart t/m 31 oktober		
Besluit 14**	-	0
Besluit 21**	-	6.280
** periode 1 mei t/m 31 juli		
Provinciale vrijstelling***	3.489	524
*** periode 1 januari t/m 15 november		
Besluit 51****	0	175
**** periode 1 februari t/m 31 maart		
Totaal gedood¹⁶	3.489	11.098

Figuur 34: Aantalsontwikkeling van het totaal aantal getelde brandganzen gedurende de zomertelling in Noord-Holland. (Bron: Zomerganzen in Noord-Holland 2019, Rapport CLM). Toenemende populatie (Bron: Sovon).

Figuur 35: Geïndexeerde trend van de brandgans als broedvogel in de provincie Noord-Holland, periode 1990-2018. Gebaseerd op broedvogeltellingen. Referentiejaar 1990 = 100% (Bron: Sovon).

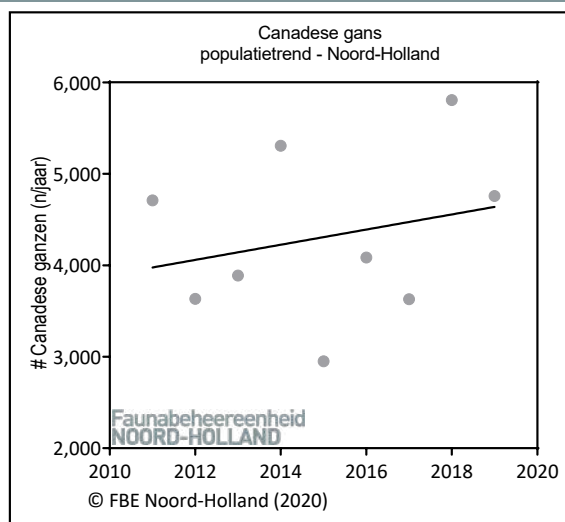
Samenvattend

De zomertellingen van de FBE Noord-Holland laten, hoewel niet significant, een toenemende populatietrend zien (Figuur 34) (Gaussian regressie analyse; P: 0.0579, R² 0.44). Dit is in lijn met de broedvogel trend van Sovon, deze laat ondanks een scherpe daling in 2015 ook een toenemende trend zien (Figuur 35) (broedvogel en niet-broedvogel trend Sovon geg. verwerkt t/m 1-09-2019).

¹⁶ Zie Appendix 2 voor cijfers per WBE

Canadese gans (besluit 13, 14, 21 & landelijke vrijstelling)

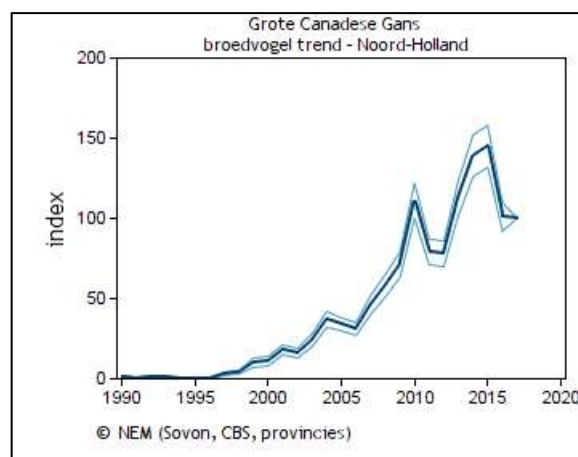
Overzicht van beheer Canadese gans in 2019		
	2019	
Zomertelling	4.758	
Besluit 13*	# eieren 0	# afschot 1.176
* periode 1 maart t/m 31 oktober		
Besluit 14**	-	0
Besluit 21**	-	18
** periode 1 mei t/m 31 juli		
Landelijke vrijstelling***	743	435
*** periode 1 januari t/m 31 december		
Besluit 51****	0	80
**** periode 1 februari t/m 31 maart		
Totaal gedood¹⁷	743	1.709

Figuur 36: Aantalontwikkeling van het totaal aantal getelde Canadese ganzen gedurende de zomertelling in Noord-Holland. (Bron: Zomerganzen in Noord-Holland 2019, Rapport CLM). Geen trend aantoonbaar.

Samenvattend

De zomertellingen¹⁷ van de FBE Noord-Holland geeft door de grote variatie geen duidelijke toe- of afname weer, er is geen trend aantoonbaar (Figuur 36). Dit is in lijn met de broedvogel trend van Sovon, deze kan tevens in de laatste 12 jaar geen aantoonbare trend weergeven op provinciaal niveau. Op landelijk niveau is sprake van een significante toename (Figuur 37) (broedvogel en niet-broedvogel trend Sovon geg. verwerkt t/m 1-09-2019).

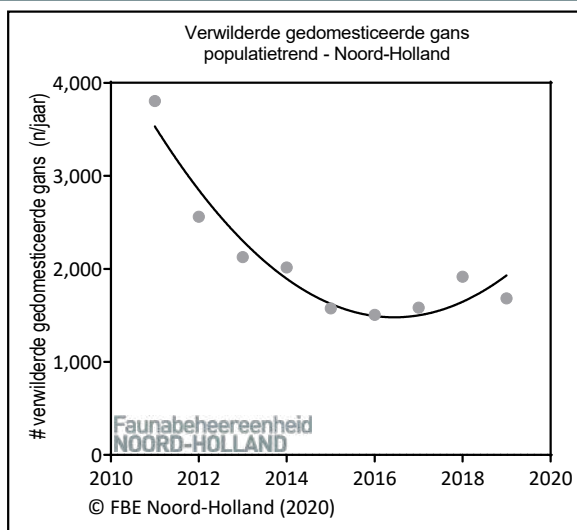

Figuur 37: Geïndexeerde trend van de grote Canadese gans als broedvogel in de provincie Noord-Holland, periode 1990-2018. Gebaseerd op broedvogeltellingen. Referentiejaar 1990 = 100% (Bron: Sovon).

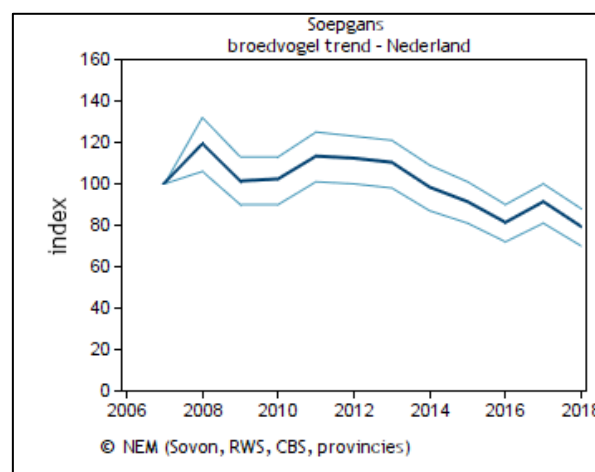
¹⁷ Zie Appendix 2 voor cijfers per WBE

Verwilderde gedomesticeerde gans (besluit 13, 14, 21, 51, 15, 46, 37 & provinciale vrijstelling)

Overzicht van beheer verwilderde gedomesticeerde gans (boerengans) in 2019		
	2019	
Zomertelling	1.683	
Besluit 13 incl. besluit 15, 46 & 37*	# eieren 0	# afschot 320
* periode 1 maart t/m 31 oktober		
Besluit 14 incl. besluit 15, 46 & 37**	-	0
Besluit 21**	-	44
** periode 1 mei t/m 31 juli		
Provinciale vrijstelling***	74	28
*** periode 1 januari t/m 15 november		
Besluit 51****	0	15
**** periode 1 februari t/m 31 maart		
Totaal gedood¹⁸	74	407

Figuur 38: Aantalontwikkeling van het totaal aantal getelde verwilderde gedomesticeerde ganzen gedurende de zomertelling in Noord-Holland. (Bron: Zomerganzen in Noord-Holland 2019, Rapport CLM). Afnemende populatie.

Figuur 39: Geïndexeerde trend van de verwilderde gedomesticeerde ganzen als broedvogel in Nederland, periode 1990-2018. Gebaseerd op broedvogeltellingen. Referentiejaar 1990 = 100% (Bron: Sovon).

Samenvattend

De zomertellingen van de FBE Noord-Holland laten een afnemende populatietrend zien (Figuur 38) (Polynomiaal regressie analyse; P: 0.019, R²: 0.92). Dit is in lijn met de broedvogel trend van Sovon deze laat op landelijk niveau ook een afnemende trend zien (Figuur 39) (broedvogeltrend Sovon geg. verwerkt t/m 1-09-2019).

¹⁸ Zie Appendix 2 voor cijfers per WBE

Hybridegans (besluit 13, 14, 21, 51, 15, 46, 37 & provinciale vrijstelling)

Overzicht van beheer hybridegans in 2019		
	2019	
Zomertelling	759	
	# eieren	# afschot
Besluit 13 incl. besluit 15, 46 & 37*	0	170
* periode 1 maart t/m 31 oktober		
Besluit 14 incl. besluit 15, 46 & 37**	-	0
** periode 1 mei t/m 31 juli		
Besluit 2**	-	0
** periode 1 mei t/m 31 juli		
Provinciale vrijstelling***	1	17
*** periode 1 januari t/m 15 november		
Besluit 51****	0	1
**** periode 1 februari t/m 31 maart		
Totaal gedood¹⁹	0	188

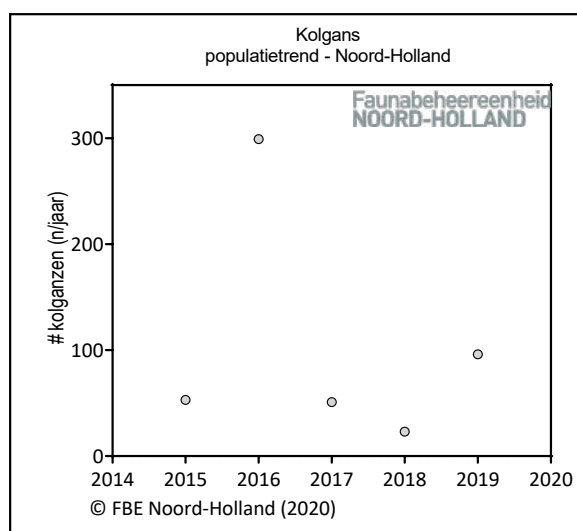
Samenvattend

De zomertellingen van de FBE Noord-Holland hebben onvoldoende datapunten om een populatietrend weer te geven.

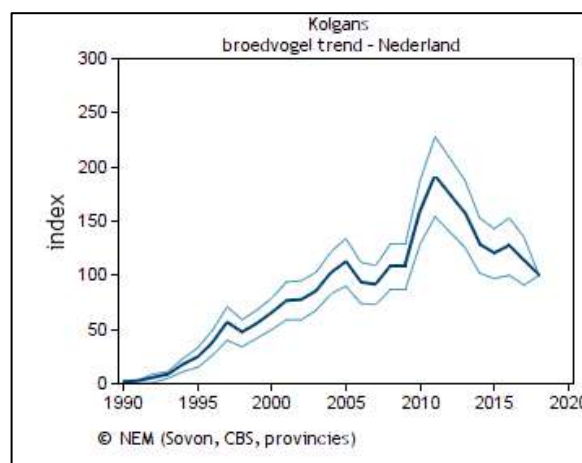
¹⁹ Zie Appendix 2 voor cijfers per WBE

Kolgans (besluit 5 & provinciale vrijstelling)

Overzicht van beheer kolgans in 2019		
		2019
zomertelling		96
	# eieren	# afschot
Provinciale vrijstelling*	0	981
* periode 1 januari t/m 15 november		
Besluit 5**	0	0
** periode 1 maart t/m 31 maart & 1 oktober t/m 31 oktober		
Totaal gedood²⁰	0	981

Figuur 40: Aantalsontwikkeling van het aantal getelde kolganzen in Noord-Holland (bron: jaarverslagen 2015-2018 en FRS). Stabiele populatie.

Figuur 41: Geïndexeerde trend van de kolgans als broedvogel in de Nederland, periode 1990-2018. Gebaseerd op broedvogeltellingen. Referentiejaar 1990 = 100% (Bron: Sovon).

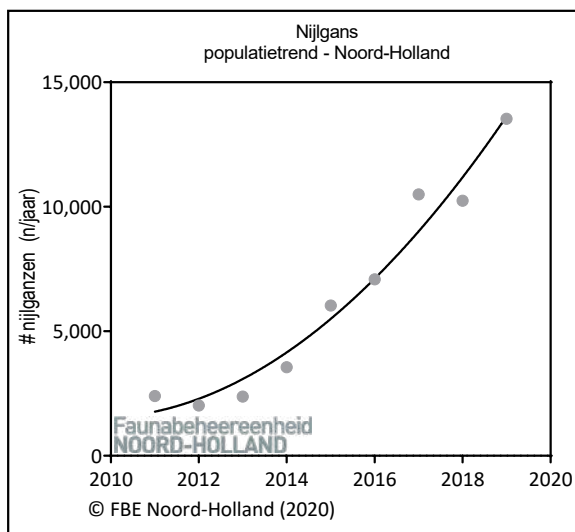
Samenvattend

De zomertelling van de FBE Noord-Holland geeft door de extreem grote variatie geen duidelijke toe- of afname weer, er is geen trend aantoonbaar (Figuur 40). Het aantal kolganzen is volgens de landelijke broedvogeltrend van Sovon in de afgelopen 12 jaar stabiel (Figuur 41) (broedvogel en niet-broedvogel trend Sovon geg. verwerkt t/m 1-09-2019).

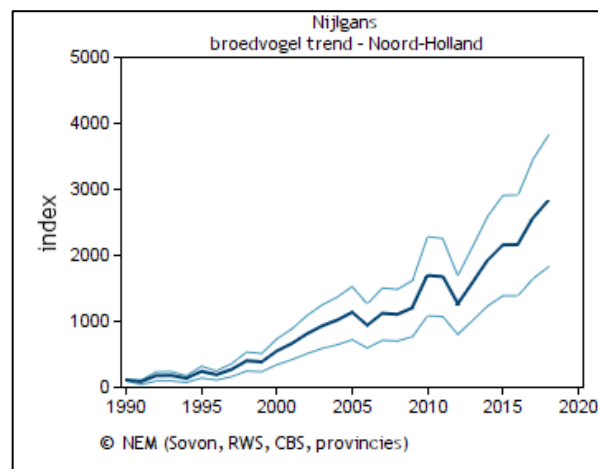
²⁰ Zie Appendix 2 voor cijfers per WBE

Nijlgans (opdracht)

Overzicht van beheer nijlgans in 2019	
	2019
zomertelling	13.530
	# eieren # afschot
Provinciale opdracht*	7 12.347
* periode 1 januari t/m 31 december	
Totaal gedood²¹	7 12.347

Figuur 42: Aantalsontwikkeling van het totaal aantal getelde nijlgans gedurende de zomertelling in Noord-Holland. (Bron: Zomergans in Noord-Holland 2019, Rapport CLM). Toenemende populatie.

Figuur 43: Geïndexeerde trend van de nijlgans als broedvogel in de provincie Noord-Holland, periode 1990-2018. Gebaseerd op broedvogeltellingen. Referentiejaar 1990 = 100% (Bron: Sovon).

Samenvattend

De zomertellingen van de FBE Noord-Holland laten een toenemende populatietrend zien (Figuur 42) (Polynomiaal regressie analyse; P: 0.001, R²: 0.97). De trendanalyse is gedaan op basis van de totaal resultaten van de WBE telgebieden. Zowel op landelijk als provinciaal niveau is sprake van een toenemende trend volgens de broed- en niet-broedvogel trend van Sovon (Figuur 43) (broedvogel en niet-broedvogel trend Sovon geg. verwerkt t/m 1-09-2019).

²¹ Zie Appendix 2 voor cijfers per WBE

NATURA 2000

Overzicht van gedode dieren in Natura 2000-gebieden 2019	Verwilderde gedomesticeerde gans	Brandgans	Canadese gans	Fazant	Grauwe gans	Haas	Houtduif	Hybride gans	Kauw	Kolgans	Nijlgans	Vos	Wilde eend	Zwarte kraai
Abtskolk & De Putten	0	2	0	0	14	0	0	0	0	0	2	0	0	0
Duinen en Lage Land Texel	0	0	0	0	132	0	0	0	0	0	7	0	0	0
Eemmeer & Gooimeer Zuidoever	0	4	4	0	938	0	0	0	0	2	0	4	0	0
Eilandspolder	0	0	0	0	0	0	40	0	0	0	8	2	0	0
Ilperveld, Varkensland, O. & Twiske	5	289	44	14	409	25	9	1	0	0	284	5	95	12
Kennemerland-Zuid	0	0	0	0	128	0	0	0	0	0	3	0	0	0
Oostelijke Vechtplassen	0	0	1	0	294	0	0	0	0	0	59	0	0	0
Polder Westzaan	3	38	11	5	1.249	15	0	0	0	0	31	2	17	12
Polder Zeevang	2	0	0	0	6	0	0	0	6	0	4	0	0	2
Waddenzee	2	0	0	0	53	0	0	3	0	0	0	0	0	0
Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder	2	3.603	7	0	184	0	0	0	0	0	30	0	0	0
Zwanenwater & Pettemerduinen	0	0	0	0	396	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal gedood	14	3.936	67	19	3.803	40	49	4	0	2	428	13	112	26

Overzicht van geraapte eieren in Natura 2000-gebieden 2019

	Verwilderde gedomesticeerde gans	Brandgans	Canadese gans	Grauwe gans
Abtskolk & De Putten	0	0	0	0
Duinen en Lage Land Texel	0	0	0	0
Duinen Den Hlder-Callantsoog	0	0	0	6
Eemmeer & Gooimeer Zuidoever	0	596	61	5.858
Eilandspolder	0	0	0	0
Ilperveld, Varkensland, O. & Twiske	27	32	46	461
Kennemerland-Zuid	0	0	0	0
Oostelijke Vechtplassen	0	0	0	65
Polder Westzaan	0	1.670	0	9.545
Polder Zeevang	0	0	0	18
Waddenzee	0	0	0	0
Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder	0	0	0	60
Zwanenwater & Pettemerduinen	0	0	0	0
Totaal geraapt	27	2.298	107	16.013

FAUNABEHEERPLAN SCHIPHOL

Ontheffingen, vrijstellingen en opdrachten 2019

Naam	Nummer	Diersoort	Periode	Werkgebied
Besluit 10	1045511/1063763	grauwe gans, brandgans, Canadese gans, verwilderde gedomesticeerde gans en hybride gans	1 mei t/m 30 juli	10-20 km zone Schiphol
Besluit 11	1045511/1063769	grauwe gans, verwilderde gedomesticeerde gans en hybride gans	1 januari t/m 31 december	10-20 km zone Schiphol
Besluit 12	1045511/1063770	grauwe gans, brandgans, Canadese gans, kolgans, taigarietgans of toendrarietgans, Indische gans, nijlgans, verwilderde gedomesticeerde gans en hybride gans	1 januari t/m 31 december	10 km zone Schiphol
Besluit 13	1045511/1076299	grauwe gans, brandgans, Canadese gans, kolgans, taigarietgans of toendrarietgans, Indische gans, nijlgans, verwilderde gedomesticeerde gans en hybride gans	1 januari t/m 31 december	10-20 km zone Schiphol

Overzicht van gedode dieren in de Schiphol zone	Verwilderde gedomesticeerde gans	Brandgans	Canadese Gans	Grauwe Gans	Hybride Gans	Kolgans	Nijlgans	Indische gans	Taigarietgans of Toendrarietgans
Besluit 10*	0	6	3	1.792	0	0	2	0	0
** periode 1 mei t/m 31 juli									
Besluit 11**	0	0	0	12.120	111	0	0	0	0
Besluit 12**	163	116	338	8.319	53	336	2.314	1 ²²	26 ²³
Besluit 13**	74	0	0	0	0	0	0	0	0
** periode 1 januari t/m 31 december									
Totaal gedood²⁴	237	122	341	22.231	164	336	2.316	1	26

²² Geschoten in WBE Haarlemmermeer en omstreken

²³ 23 geschoten in WBE Haarlemmermeer e.o. en 3 in WBE Zaanstreek e.o.

²⁴ Zie Appendix 3 voor cijfers per WBE

Overzicht van het aantal geraapte eieren in de Schipholzone 2019	
Grauwe gans	3.495
Brandgans	6.155
Verwilderde gedomesticeerde gans	7
Canadese gans	93
Hybride gans	6
Nijlgans	150
Totaal gedood²⁵	9.906

²⁵ Zie Appendix 3 voor cijfers per WBE

FAUNABEHEER DAMHERT

Ontheffingen, vrijstellingen en opdrachten 2019

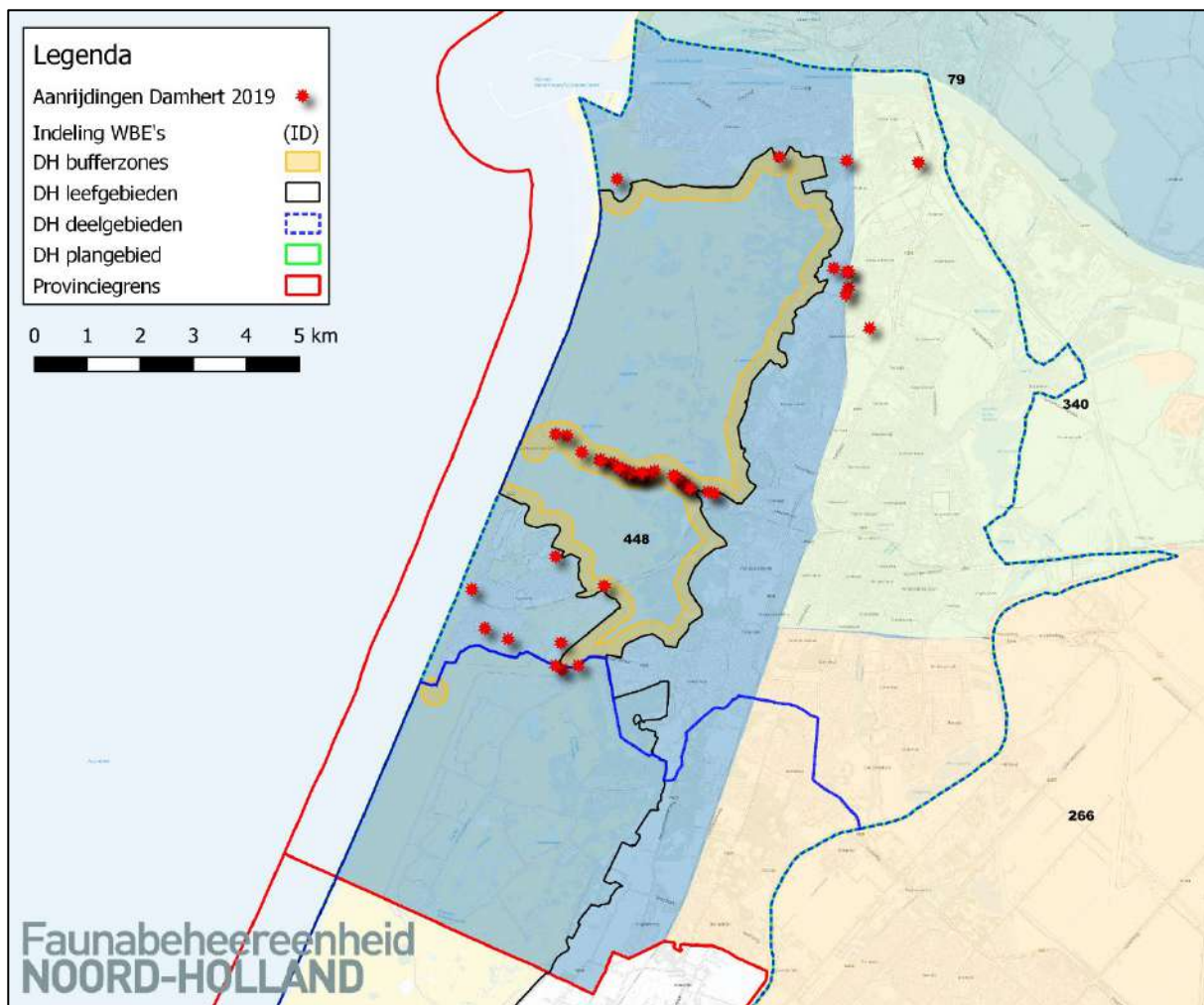
Naam	Nummer	Diersoort	Periode	Werkgebied
Besluit 49	717840/758237	damhert	1 september t/m 30 maart*	Leefgebied damhert
Besluit 50	717843/719477	damhert	1 januari t/m 31 december	Nulstandgebied

* rapportage is september voorgaand jaar - maart rapportagejaar

Damhert besluit 49 & 50

Overzicht van beheer damhert in 2019, enkel in Noord-Holland	
	2019
Damherttelling	2.644
Besluit 49*	# afschot 2.067
* periode 1 september 2018 t/m 30 maart 2019	
Besluit 50**	71
** periode 1 januari t/m 31 december	
Totaal gedood²⁶	2.138

Verkeersslachtoffers

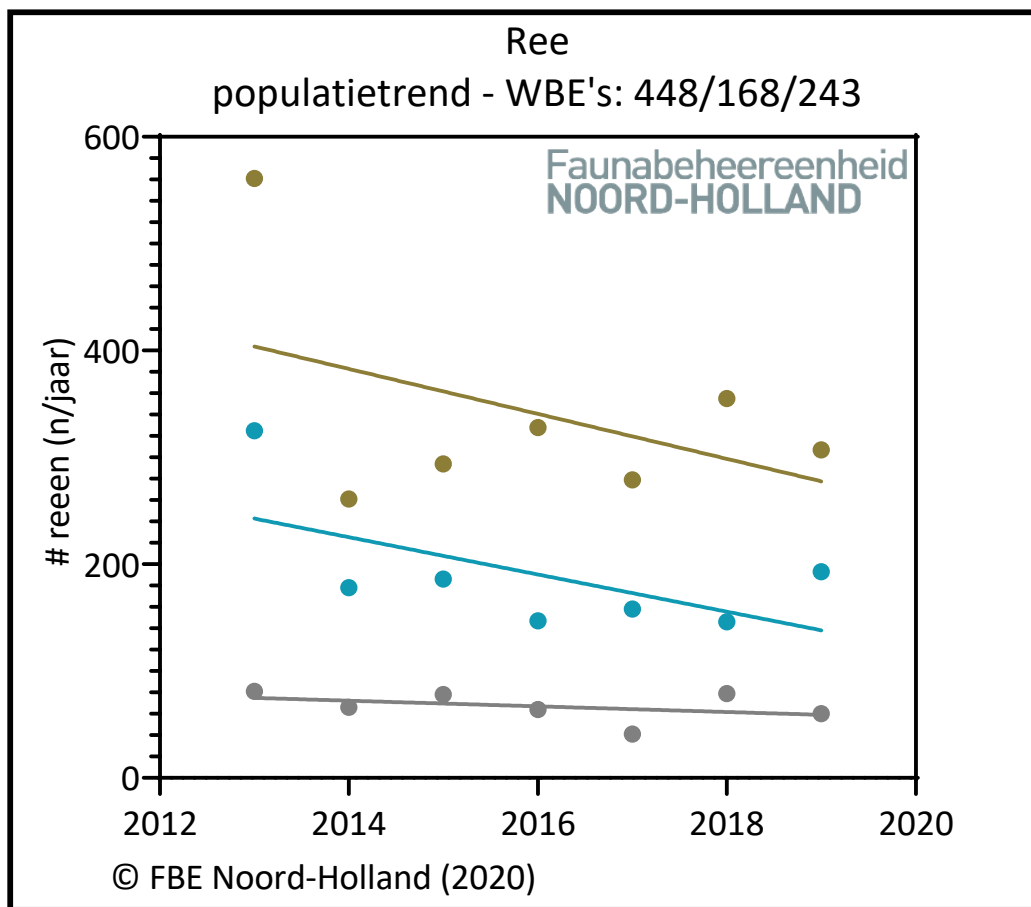

Figuur 44: Een visuele weergave van een vijftigtal aanrijdingen met damherten in 2019 in de provincie Noord-Holland. Bron: FRS opgevraagd maart 2020.

²⁶ Beheer vond allen plaats in WBE Zuid-Kennemerland

FAUNABEHEER REE

Ree - geen ontheffing

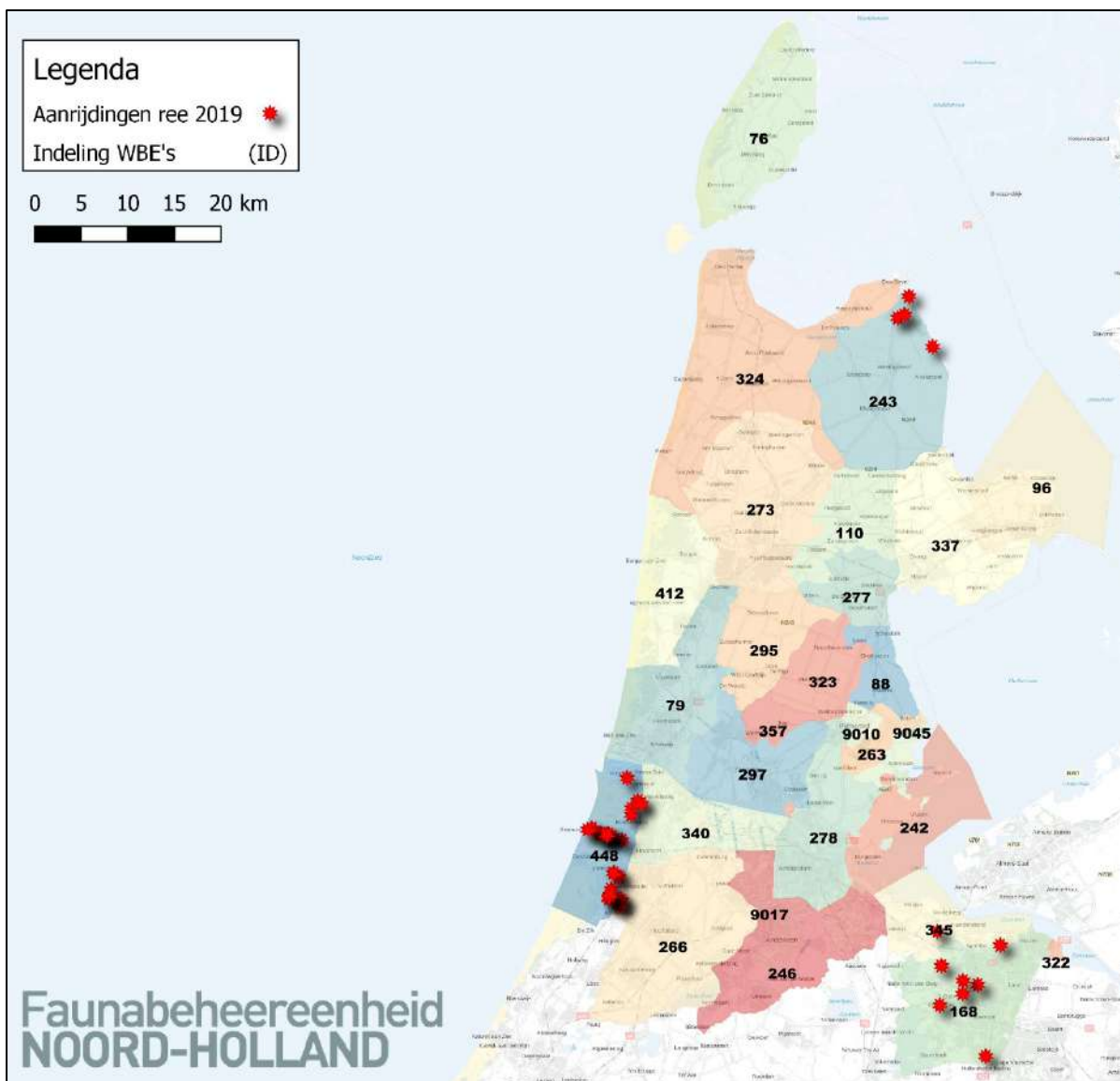

Figuur 45: Index reeënpopulatie WBE: 448/168/243 (Reetelling FRS, opgevraagd februari 2020). Stabiele populatie.

Telling resultaten 2019

Aantal getelde reeën per WBE 2019 (bron: reetelling rapportage 2019)	
WBE ID	#
Zuid Kennemerland (448)	193
Voor Gooi & Vechtstreek (168)	307
Wieringermeer (243)	60
Wijker- en langemeer (79)	0
Haarlemmermeer en omstreken (266)	23
ijmeer en vechtstreek (345)	34
Noord Kennemerland (412)	0
Totaal	617

Verkeersslachtoffers

Figuur 46: Een visuele weergave van een veertigtal aanrijdingen met reeën in 2019 in de provincie Noord-Holland. Bron: FRS opgevraagd maart 2020.

LITERATUUR

Gommer, R., Lageschaar, L., Stout, B., Keuper, D. & Guldemond A., 2019. Zomerganzen in Noord-Holland. CLM, publicatienummer 1013, december 2019

Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2018. Vogelatlas van Nederland. Broedvogels, wintervogels en 40 jaar verandering. Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen.

APPENDIX

Appendix 1: Algemene soorten

Overzicht van aantal gedode dieren per WBE 2019	Vos	Knobbelzwaan	Meerkoet	Ekster	Zwarte kraai	Kauw	Konijn	Houtduif	Haas	Fazant	Wilde eend
Amstelland	12	65	1	3	413	281	0	501	436	10	374
Beemster	30	92	0	0	205	598	0	2489	578	21	1164
De Dieen	16	71	11	48	323	324	0	95	269	27	573
De Noordkop	87	74	14	0	791	1983	72	899	1113	47	1546
De Oude Kogge	9	162	93	0	209	423	0	981	1338	4	1162
De Schermeer en omstreken	46	33	2	2	256	601	0	1015	342	34	898
Grootgeestmerambacht	15	119	366	7	564	590	6	882	1552	55	1570
Haarlemmermeer en omstreken	24	25	605	1	422	724	198	4156	670	93	662
Het Grootslag	2	0	7	11	47	301	4	1039	331	3	284
IJmeer en Vechtstreek	10	269	34	0	450	99	1	314	29	0	357
Laag Holland	32	131	46	0	458	510	5	315	617	85	1096
Noorder-Koggenland e.o.	49	98	69	163	233	1650	45	3242	1272	47	1393
Noord-Kennemerland	86	7	6	2	319	157	1	3	117	1	145
Texel	0	4	0	0	130	160	0	64	415	46	286
Spaarnwoude	23	0	0	0	34	14	0	144	124	5	22
voor Gooi en Vechtstreek (NH)	28	13	0	0	39	13	5	153	53	0	88
Waterland en omstreken	3	33	0	0	84	176	0	72	250	7	294
Wijcker- en Langemeer	34	12	0	0	442	4127	5	923	337	18	353
Wieringermeer	67	0	70	0	281	901	3	1301	691	101	847
Zaanstreek e.o.	48	164	10	0	362	492	1	67	290	43	658
Totaal gedood	621	1.372	1.334	237	6.062	14.124	346	18.655	10.824	647	13.772

Appendix 2: Ganzen

Overzicht van aantal gedode ganzen en geraapte eieren per WBE 2019	Grauwe gans		Brandgans		Canadese gans		Boerengans		Hybride gans		Kolgans		Nijlgans	
	ei	#	ei	#	ei	#	ei	#	ei	#	ei	#	ei	#
Amstelland	1332	2379	0	41	0	170	0	4	0	7	0	249	14	415
Amsterdam	239	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Beemster	230	4.909	0	142	0	39	0	14	0	10	0	4	0	780
De Dieen	1.122	3.628	0	812	0	25	0	5	0	1	0	603	0	257
De Noordkop	2.254	3.004	578	1.223	232	100	0	28	0	2	0	4	0	1013
De Oude Kogge	1.309	2.382	548	791	0	56	0	18	0	3	0	0	0	768
De Schermeer en omstreken	0	5.505	0	730	0	192	0	89	0	84	0	6	0	1820
Grootgeestmerambacht	2.720	1.597	0	706	370	93	47	34	0	1	0	0	7	789
Haarlemmermeer en omstreken	847	2.333	5	14	6	97	0	60	0	12	0	31	22	742
Het Grootslag	0	1.121	0	39	0	169	0	6	0	6	0	0	0	207
IJmeer en Vechtstreek	0	5.766	0	7	0	20	0	15	0	3	0	172	0	646
Laag Holland	6.157	5.144	6.150	4.085	87	225	0	40	0	25	0	15	114	814
Noorder-Koggenland e.o.	1.211	9.578	0	958	0	258	0	43	0	25	0	111	0	411
Noord-Kennemerland	0	223	0	6	0	24	0	5	0	0	0	0	0	284
Spaarnwoude	38	511	0	0	0	31	0	0	0	1	0	43	0	163
Texel	0	4.729	0	465	0	2	0	20	0	8	0	0	0	1122
voor Gooi en Vechtstreek (NH)	5.923	3.043	596	108	61	96	27	49	0	0	0	46	0	384
Waterland en omstreken	53	3.546	0	48	46	150	0	18	0	51	0	2	0	682
Wijcker- en Langemeer	1.230	1.741	0	100	0	40	0	14	0	4	0	0	0	846
Wieringermeer	0	913	0	100	0	27	7	28	0	2	0	0	0	216
Zaanstreek e.o.	11.266	1.2433	1.767	845	34	236	0	154	6	107	0	31	0	2301
Zuid-Kennemerland	0	128	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
Totaal	35.931	74.613	9.644	11.220	836	2.050	81	644	6	352	0	1.317	157	14.663

Appendix 3. Ganzen Schiphol

Overzicht van aantal gedode ganzen en geraapte eieren per WBE 2019.	Grauwe gans		Brandgans		Canadese gans		Boerengans		Hybride gans		Kolgans		Nijlgans	
	ei	#	ei	#	ei	#	ei	#	ei	#	ei	#	ei	#
Amstelland	550	2.315	0	41	0	168	0	3	0	6	0	249	14	415
De Dieen	0	1.239	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
Haarlemmermeer en omstreken	782	2.086	5	13	6	85	0	59	0	12	0	23	22	717
IJmeer en Vechtstreek	0	2.114	0	0	87	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Laag Holland	1802	88	6.150	0	0	0	0	14	0	5	0	0	114	0
Spaarnwoude	38	511	0	0	0	31	0	0	0	1	0	43	0	163
voor Gooi en Vechtstreek	0	154	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0
Waterland en omstreken	7	1.772	0	0	0	0	0	10	0	36	0	0	0	0
Wijcker- en Langemeer	0	1.065	0	2	0	16	0	9	0	4	0	0	0	101
Zaanstreek e.o.	316	10.759	0	66	0	41	7	138	6	99	0	21	0	920
Zuid-Kennemerland	0	128	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	3.495	22.231	6.155	122	93	341	7	237	6	164	0	336	150	2.316

